

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการ
จัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต 2

วรวรรณ อินทร์ชู

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการ
จัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต 2

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต 2"

ของ วรพรรณ อินทร์ชู

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา

ชื่อเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ผู้วิจัย วรวรรณ อินทร์ชู

ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี

ประเภทสารนิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564

คำสำคัญ ภาวะผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จาก 182 โรงเรียน จำนวน 306 คน โดยการเลือกจากการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณ ค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี รองลงมาคือ ด้านทักษะทางเทคโนโลยี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

2. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการประเมินผล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

Title THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LEADERSHIP OF
SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE USE OF TECHNOLOGY
IN LEARNING MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER
KAMPHAENG PHET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 2

Author WORRAWAN INCHOO

Advisor Associate Professor Jitima Wannasri, Ph.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration,
Naresuan University, 2021

Keywords Digital leadership School administrators
The use of technology in learning management

ABSTRACT

This study aimed to 1) study digital leadership of school administrators, to 2) study the use of technology in learning management, and to 3) study the relationship between digital leadership of school administrators and the use of technology in learning management in schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2. This is survey research. The sample included 306 teachers from 182 schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2021. The sample was selected from Krejcie & Morgan's table and randomized by stratified random sampling. The research instrument for data collection included a rating-scale. Frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient were used in data analysis.

Results indicated that:

1. administrators' digital leadership under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2 was overall at a high level. When considering each aspect, it was found that good role model was the highest mean, followed by

technological skills while corporate culture was the lowest mean.

2. The use of technology in learning management under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2 was overall at a high level. When considering each aspect, it was found that teaching preparation was the highest mean, followed by development while the assessment was the lowest mean.

3. The relationship between digital leadership of school administrators and the use of technology in learning management in schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2. There was a moderate relation in the same direction.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้วย ความเอาใจใส่ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรีปัดดา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และผศ.ดร.ถิรวิทย์ ไพรมหานิยม อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอบคุณเพื่อนสาขาวิชาการบริหารการศึกษารุ่นที่ 32 และผู้ที่มีส่วนในการช่วยเหลือที่มีได้เอื้อนาม ทั้งบุคลากรในมหาวิทยาลัยนเรศวร โรงเรียนบ้านคลองพลูประชาสรรค์ และหน่วยงาน อื่น ๆ ที่ช่วยให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จเสร็จสิ้น

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาของผู้วิจัย ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

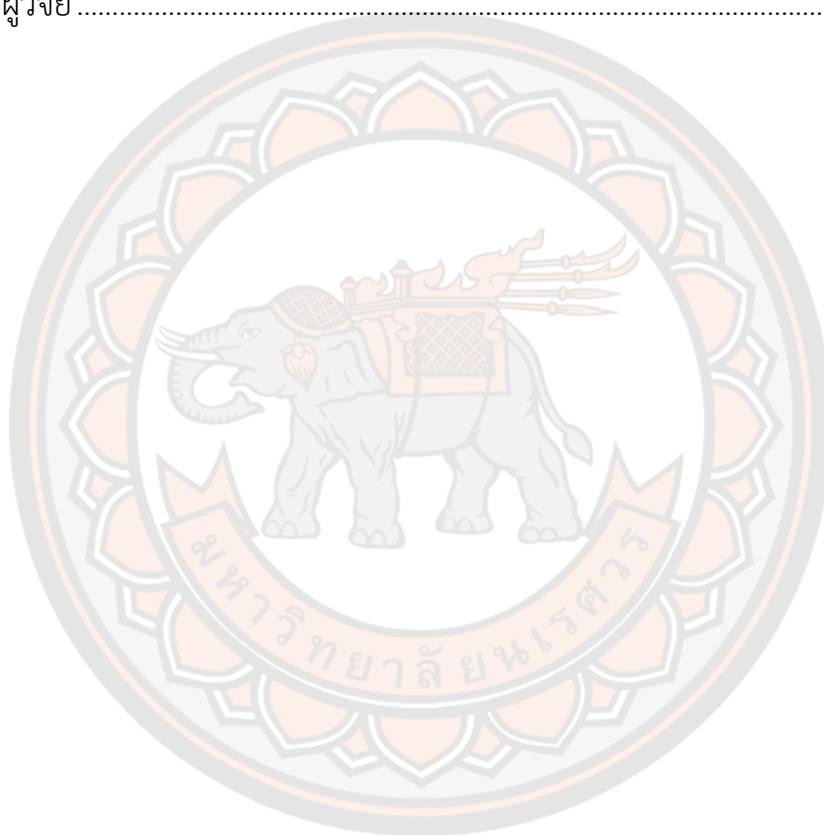
วรวรรณ อินทร์ชู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
ประกาศคุุณูปการ.....ช	
สารบัญ.....ช	
สารบัญตาราง.....ฉ	
สารบัญภาพ.....ฐ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....5	
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....5	
ขอบเขตของการวิจัย.....5	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....6	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....9	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....10	
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล.....17	
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้.....37	
บริบทของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.....54	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....58	
กรอบแนวคิดการวิจัย.....64	

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 4 ผลการวิจัย	71
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	72
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2	73
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2	79
ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้ เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2	84
บทที่ 5 บทสรุป	86
สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัย	101
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	102

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ง ผลการหาความเชื่อมั่น (Reliability).....	117
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ	118
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	121
ประวัติผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	35
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้.....	53
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามอำเภอ ปี การศึกษา 2564.....	66
ตาราง 4 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน	72
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม.....	73
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์	74
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมใน องค์กร	75
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการปฏิบัติงาน อย่างมืออาชีพ	76
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านทักษะทางเทคโนโลยี	77

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการเป็น แบบอย่างที่ดี	78
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม.....	79
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการ เตรียมการสอน	80
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการ จัดการเรียนการสอน	81
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการ พัฒนา.....	82
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการ ประเมินผล.....	83
ตาราง 16 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้ เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2	84

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	64
------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกล่าวกันว่า เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและไม่หยุดนิ่ง เนื่องจากความก้าวหน้าและการพัฒนาด้านเทคโนโลยี รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากความรู้ความสามารถของมนุษย์ ซึ่งทุก ๆ องค์การจะต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก ใน 3 ระดับ คือ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค คือการรวมกันเป็นประชาคมอาเซียน และประเด็นภายในประเทศ ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำ วิฤตติด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งภายใต้สถานการณ์หรือบริบทการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะวิฤตติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงและยังมีผลกระทบต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557 ,หน้า 78) ซึ่งยังสอดคล้องกับแผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561-2564 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศไทย “สู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัตบนฐานของสังคมที่รู้จักคิด รู้เท่าทัน และกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล” โดยมียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา กำลังคนสู่ยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพกำลังคนดิจิทัลและเพิ่มความตระหนักและทักษะด้านดิจิทัล เบื้องต้นผ่านการส่งเสริมการสร้างบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะ (Computational Thinking) การเขียนโปรแกรม (Coding) การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทักษะดิจิทัล 287 เป็นต้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) สำหรับการขับเคลื่อนเพื่อให้สอดคล้องและเกิดประสิทธิผลกับการเปลี่ยนแปลงตามที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดประสิทธิผลขององค์การรวมทั้งสมรรถนะ และศักยภาพของบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นการยอมรับว่ามีอิทธิพลมากคือ ภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ เป็นคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้อิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้อื่น โดยเฉพาะการใช้ศิลปะในการโน้มน้าวใจผู้อื่น การสร้างแรงจูงใจให้ผู้นับตามมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยความพอใจและเต็มใจ ผู้นำที่เป็นนักการบริหารการศึกษาคือผู้ที่บริหารงานในหน่วยงาน เช่น คณบดี ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

ซึ่งบุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องมีทักษะและประสบการณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร ซึ่งภาวะผู้นำจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการกระทำของผู้นำมากกว่าลักษณะของบุคคล ภาวะผู้นำเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์เพราะภาวะผู้นำต้องการหลักการและเทคนิควิธีการเฉพาะในกระบวนการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร หลักคิดพัฒนาการกระบวนการทัศน์ เป็นการนำแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมมาบูรณาการให้เข้ากับศาสตร์องค์ความรู้ใหม่ที่ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557, หน้า 1-2) ซึ่งภาวะผู้นำที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นั่นคือ ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล

ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในองค์กรในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลหรือนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทินกร บัวชูและทิพภากร บัวชู, 2562, หน้า 291) เนื่องจากการศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดิจิทัลของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ ซึ่งทิศทางของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเครือข่ายทั่วโลกโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาของไทยปัจจุบันมีจุดเน้นสำคัญที่ต้องสร้างเยาวชนเพื่อเป็นผู้บริโภค เป็นผู้สร้างความรู้ความสามารถมีคุณภาพก้าวทันเทคโนโลยีของโลก สามารถก้าวสู่ความเป็นสากลอย่างมั่นคงด้วยเครื่องมือสำคัญ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT (ชญาพรณ์ สงวนแก้ว, 2554) ประเทศไทยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในงานกิจกรรมแขนงต่างๆ ในวงการศึกษาก็มีการนำมาใช้ในการผลิตบุคลากรและการพัฒนาและการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะทวีความสำคัญมากขึ้นในการจัดการศึกษาในอนาคต การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ครูจึงควรมีทักษะในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตรนวัตกรรม โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ผู้ปกครอง และชุมชนให้การยอมรับเชื่อถือ

ด้วยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงเน้นการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังท้าทายได้อย่างเหมาะสมกับความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้เทคโนโลยีและการสื่อสารมีบทบาทในทางการศึกษาอย่างมากในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ทั้งระบบโดยคำนึงถึงปัญหาและความต้องการทางการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีความประหยัดคุ้มค่าในวงการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งไพรัช ธีชัยพงษ์และพิเชษฐ์ คุรงค์เวโรจน์ (2555, หน้า 74) ได้กล่าวถึงมิติที่สำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาไว้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษานั้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการตอบสนองนโยบายการศึกษาที่เป็นการศึกษาเพื่อประชาชนทุกคน รวมถึงนักเรียนในชนบทให้โอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลของโลกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและระบบ World Wide Web ในอินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถใช้เวลาที่มียูในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษานั้นยังคงมีปัญหาของการขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำมาสร้างและใช้บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังไม่รู้จักวิธีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 29-30)

จากการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมา สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่นความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการของตนเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน (Bureau of Educational Testing, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ที่ได้สรุปผลการดำเนินงานปีการศึกษา 2562 (รายงานผลการดำเนินงาน สพป.กพ.2 ปีการศึกษา 2562, หน้า 40) สามารถนำมาวิเคราะห์จุดอ่อนได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีครูสอนไม่ครบชั้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

ครูไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการพัฒนาการเรียนการสอนที่หลากหลายให้กับนักเรียนได้ เนื่องจากต้องสอนหลายระดับชั้นในแต่ละวันและยังขาดความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ยังขาดความเข้าใจต่อสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่ชัดเจน เช่น การจัดการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน การใช้สื่อและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเข้าร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันก็จะถูกผู้ปกครองและชุมชนคัดค้านไม่เห็นด้วย นับว่าเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันแก้ไข เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้นต่อไป ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องอัตรากำลังข้าราชการครู ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาครบตามเนื้อหาสาระตามหลักสูตรที่กำหนด การดำเนินการส่วนใหญ่ขาดการนิเทศ ติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบแนวทางในการพัฒนา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอด้านการบริหารจัดการของโรงเรียน การศึกษาในยุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัลประสบความสำเร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เพราะจากปัญหาขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กและปัญหาที่ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาการเรียนรู้อย่างจริงจัง จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารเพื่อมาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้เกิดคุณภาพทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร อันเพื่อให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เป็นฐานข้อมูลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 สามารถนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 สามารถนำข้อมูลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งภาวะผู้นำดิจิทัล มีจำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร 3) ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ 4) ด้านทักษะทางเทคโนโลยี 5) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมการสอน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนา 4) ด้านการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,404 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา จำนวน 306 คน จากการเทียบตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกได้ จำนวน 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านวิสัยทัศน์
- 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร
- 3) ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ
- 4) ด้านทักษะทางเทคโนโลยี
- 5) ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการเตรียมการสอน
- 2) ด้านการจัดการเรียนรู้
- 3) ด้านการพัฒนา
- 4) ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพผู้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. ครู หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

3. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในองค์กร ในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลหรือนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล มีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและสื่อดิจิทัล มุ่งเน้นการใช้และประยุกต์ใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ มีความรู้และเข้าใจเท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล และนำมาใช้เพื่อการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน

3.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมในการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

3.3 ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ สามารถใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และใช้นวัตกรรมดิจิทัล มีการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ พัฒนาและสร้างสื่อเทคโนโลยีมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.4 ด้านทักษะทางเทคโนโลยี หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล สามารถเข้าใจและรู้ทักษะพื้นฐานในด้านการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร ส่งเสริมในการพัฒนาครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล ตลอดจนสามารถเผยแพร่ แบ่งปันข้อมูลสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่ สามารถบริหารท่ามกลางความหลากหลายในองค์กร สามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่และการจัดการเรียนรู้ มีการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อสร้างเป็นฐานการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการทางเทคโนโลยี กระบวนการคิด การวิเคราะห์และคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา การนำวิธีการแก้ไขปัญหา มาใช้การประเมินผลมาใช้ในการเรียนรู้และการสื่อความหมาย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สูงขึ้น หรือขจัดปัญหาเกี่ยวกับการสอนในสถานการณ์ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีระบบ และสามารถกำกับให้กระบวนการต่างๆบรรลุผลหรือเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านคือ

4.1 ด้านการเตรียมการสอน หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบวิธีการสอน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน และการออกแบบวิธีการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน การติดตั้งระบบสัญญาณเครือข่ายการเชื่อมต่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยการนำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการจัดกิจกรรมสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย มีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายร่วมกับวิธีการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน และศึกษาค้นคว้าข้อมูล ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการใช้เทคโนโลยีในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ

4.3 ด้านการพัฒนา หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ถึงความต้องการและปัญหา พัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการที่ใช้ในการสอนให้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี พัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง การใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ

4.4 ด้านการประเมินผล หมายถึง การวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในส่วนของผลกระทบจากเนื้อหา บทเรียน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการสอน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน การจัดการเรียนรู้มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ทั้งหมด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับชั้น ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

- 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
- 1.2 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล

- 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
- 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
- 2.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ
- 2.4 ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล
- 2.5 ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล
- 2.6 องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของเทคโนโลยี
- 3.2 ความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษา
- 3.3 สภาพการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบัน
- 3.4 ความหมายของการจัดการเรียนรู้
- 3.5 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้
- 3.6 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

สมเกียรติ เอี่ยมกลิ่น (2548 อ้างถึงในพระราชูธ ปรณวาชโร (เพชรไพร), 2561, หน้า 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคคลโดยใช้หลักการ ทฤษฎี กระบวนการ และวิธีการต่าง ๆ กับทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อให้เกิดสังคมเข้มแข็งและนำไปสู่รากฐานการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด (2552) อ้างอิงในทรงพล เจริญคำ (2559, หน้า 3) กล่าวว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์กรทางการศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากรเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์การบริหารมาใช้ในกิจกรรมทางการศึกษา การพัฒนาองค์กรทางการศึกษา และสมาชิกของสังคม ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพเป็นคนดีของสังคมตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

ภารดี อนันต์นาวิ (2552, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คน ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาให้เด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ให้มีความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมหรือคุณธรรม ส่วนในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจนั้น ต้องการให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

ศิลปชัย อ่วงตระกูล (2552, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐรฎา พงษ์ธรรม (2553, หน้า14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

สมคิด มาวงค์ (2554, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการ ในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจากบุคลากรหลายๆ คน ร่วมมือกัน บริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการ จัดการองค์การ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 23-24) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของผู้บริหารร่วมกับครูหรือบุคลากรในโรงเรียน อธิการบดีหรือผู้ร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอนการจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดหาอาคารสถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย และอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานบริหารการศึกษา” นั่นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สมปอง ขาสึงห์แก้ว (2560, อ้างถึงในพระราชูธ ปณณวชิโร (เพชรไพร), 2561, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษา มุ่งพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถขั้นสูง มีประสบการณ์วิชาชีพ และสามารถประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติวิชาชีพในการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเตรียมผู้นำทางบริหารการศึกษาขั้นสูง

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย, สุชาติ บางวิเศษ (2563, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความเป็นคนดีที่ หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดหาอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานบริหารการศึกษา” นั่นเอง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงานในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ โดยการพัฒนาศาสนาให้ป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยการ ความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546, 131) กล่าวถึงภารกิจสำคัญของการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. กระจายอำนาจการบริหาร การจัดการศึกษา การตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ จากส่วนกลางสู่โรงเรียน โดยเน้นความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด
 2. การจัดการเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
 3. การจัดการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด
 4. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรการเมืองท้องถิ่น เพื่อประสานนโยบายให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาการศึกษาในชุมชนให้มากที่สุด
 5. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อร่วมดำเนินการให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด
 6. การปรับเปลี่ยนบทบาทจากการบริหารงานราชการ และงานโรงเรียนมาเป็นการจัดการศึกษาของชุมชนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเทียบเคียงจากคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ และความต้องการของชุมชน โดยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบทบทวนคุณภาพ และดำเนินการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด
- ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 6) กล่าวว่า ภารกิจการบริหารโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปได้ดังนี้
1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการให้การศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต
 2. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั้งนักเรียนปกติ นักเรียนพิการ นักเรียนด้อยโอกาส และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
 3. จัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัด 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยตามความเหมาะสม
 4. ปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักการและแนวทางที่กำหนดไว้ อาทิเช่น จัดตามธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียนแต่ละวัยและแต่ละคน จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตลอดทั้งจัดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
 5. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยปรับหลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการท้องถิ่นที่ตั้งโรงเรียน
 6. จัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยให้การศึกษาอบรมตามความจำเป็นและความเหมาะสม

7. จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตลอดทั้งส่งเสริมให้ใช้กระบวนการวิจัยในการเรียน

8. บริหารจัดการโรงเรียนตามการกระจายอำนาจการบริหารทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป สอดคล้องกับหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเต็มที่

9. จัดการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งคุณภาพภายในและภายนอกตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

10. พัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรอื่น เพื่อจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับแนวทางหลักการที่กำหนดตามการปฏิรูปการศึกษา

11. แสวงหาเทคโนโลยี ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนในโรงเรียน

กล่าวได้ว่างานหลัก ๆ ในการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มี 4 ด้าน คือ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานวิชาการ

จันทราณี สงวนนาม (2551, หน้า 140 อ้างอิงในสัมมา ธนินธ์, 2556, หน้า 98) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดลำดับความสำคัญของภารกิจสถานศึกษาเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

อันดับ 1 การบริหารงานวิชาการ

อันดับ 2 การบริหารงานบุคคล

อันดับ 3 การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน

อันดับ 4 การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ

อันดับ 5 การบริหารงานอาคารสถานที่

อันดับ 6 การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สัมมา ธนินธ์ (2556, หน้า 96 - 98) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในการสนับสนุนและส่งเสริมแก่บุคลากร ให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องตระหนักถึงว่าทุกกิจกรรมในการบริหารจัดการต้องเน้นให้เกิดคุณภาพตามเป้าหมาย เป็นที่พึงพอใจแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Students) ที่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถตามศักยภาพ และตามความเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามเป้าหมายทางการศึกษาที่ต้องการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 59 - 60) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารของสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งระบบสังคมในโรงเรียน กับสิ่งแวดล้อมแยกออกจากกัน กิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

จากการกระทำของบุคลากรในโรงเรียนจัดว่าเป็นระบบสังคมในโรงเรียน ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม รวมทั้งเทคโนโลยี จัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น การศึกษาวิเคราะห์เชิงบริหารใช้เส้น “ขอบเขตการบริหารโรงเรียน (Boundry)” เป็นจุดแยกความคิดระหว่างระบบสังคมในโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เข้าใจอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อระบบสังคมในโรงเรียน

สิ่งแวดล้อม (Environment) สิ่งแวดล้อมของระบบสังคมในโรงเรียน หมายถึง ผู้ปกครอง นักเรียน ศิษย์เก่า ประชาชนในชุมชนรอบโรงเรียน สถาบันทางสังคม และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และอาจรวมถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อม มหาภาคด้วย สิ่งแวดล้อมดังกล่าวนี้ ส่งอิทธิพลต่อระบบสังคมภายในโรงเรียน ทางด้านปัจจัยป้อน กระบวนการและผลผลิต

แคมป์เบลล์ และ คณะ (Campbell and others, 1983, 116, อ้างอิงในสัมมา ธนินธิ์, 2556, หน้า 98) กล่าวว่าขอบข่ายงานที่สำคัญของโรงเรียนมีอยู่ 6 งานด้วยกัน คืองานพัฒนาหลักสูตรและการสอน งานบริหารกิจการนักเรียนงานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน งานสัมพันธ์ชุมชน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถึงอย่างไรการบริหารสถานศึกษาต้องม้งานหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคลากร
3. การบริหารงบประมาณ
4. การบริหารงานทั่วไป

มีรายละเอียดในแต่ละงาน ดังต่อไปนี้

1. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 การจัดการหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวางแผนการดำเนินงานวิชาการ

- 1.2 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดตารางสอนการกำหนดผู้สอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมตามหลักสูตร การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร

- 1.3 การจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดดำเนินการเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์สื่อ ห้องสมุด นวัตกรรม ตลอดจนเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

1.4 การนิเทศและพัฒนากการเรียนการสอน ประกอบด้วย การติดตามการดำเนินการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนากการเรียนการสอน การพัฒนาครู การประชุมทางวิชาการ

1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประกอบด้วย การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน การประเมินผลการสอนของครู การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

2. ขอบข่ายการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การวางแผนอัตรากบุคลากร ประกอบด้วย การประเมินความต้องการบุคลากรของหน่วยงานการจัดทำและนำเสนอแผนอัตรากบุคลากร การกำหนดตำแหน่ง การเกลี้ยอัตรากบุคลากร และการพัฒนาระบบข้อมูลบุคลากร

2.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ประกอบด้วย การเสนอความต้องการบุคลากร การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากร การมอบหมายภาระหน้าที่ตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณ การทดลองปฏิบัติหน้าที่ การแต่งตั้งและจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การจัดทำทะเบียนประวัติและใบประกอบวิชาชีพ

2.3 การบำรุงรักษากบุคลากร ประกอบด้วย การจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน การจัดสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลา การพิจารณาความดีความชอบและการเลื่อนชั้น การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ เช่น การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์

2.4 การพัฒนากบุคลากร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ และจัดทำแผนการดำเนินการพัฒนากบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลาศึกษาต่อ การกำกับติดตามและนิเทศเพื่อพัฒนากบุคลากร

2.5 การประเมินบุคลากร ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางวิชาชีพ การดำเนินงานทางวินัยและการลงโทษ เช่น การให้ไปช่วยราชการ การย้าย การพักราชการ และการให้ออก

3. ขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 การจัดตั้งงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและดัชนีชี้วัดความสำเร็จการวิเคราะห์แผนกลยุทธ์ จัดทำแผนงบประมาณให้เชื่อมโยงกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จ การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ และการจัดทำคำขอจัดตั้งงบประมาณ

3.2 การบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย การขออนุมัติแผนการใช้ การจัดสรรงบประมาณการบริหารการเงิน ได้แก่ การเบิก การรับ การเก็บ การจ่าย และการนำส่งเงิน การบริหารการบัญชี การทำบัญชี การทำทะเบียนการเงิน การรายงาน การติดตามตรวจสอบ การใช้จ่ายเงิน การรายงานผลการใช้งบประมาณ

3.3 การบริหารพัสดุ ครุภัณฑ์ ประกอบด้วย การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง การเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการ การสั่งซื้อ สั่งจ่าย การตรวจรับ การเบิกจ่ายพัสดุ

ครูภัณฑ์ และอุปกรณ์การศึกษา การจัดทำทะเบียนควบคุมพัสดุ ครูภัณฑ์ และการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ

3.4 การระดมทรัพยากรและการจัดการสินทรัพย์ ประกอบด้วย การระดมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ การดำเนินการด้านกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการ การจัดหาผลประโยชน์จากสินทรัพย์

3.5 การตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ประกอบด้วย การกำหนดแผนการตรวจสอบค่าใช้จ่าย การตรวจสอบวิเคราะห์ประเมินความเพียงพอและประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน การตรวจสอบระบบ การดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สิน การวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน

4. ขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 งานธุรการและสารบรรณ ประกอบด้วย การจัดทำหนังสือ และเอกสารอื่น ๆ เอกสาร การเก็บรักษา การยืม และการทำลายเอกสาร การจัดทำระเบียบข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง

4.2 งานทะเบียนสถิติและรายงาน ประกอบด้วย การจัดทำทะเบียนสถิตินักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง จัดทำรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงาน และสาธารณชน การเก็บรักษาข้อมูลต่าง ๆ และการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษา

4.3 งานกิจกรรมนักเรียนและบริการต่าง ๆ ประกอบด้วย การควบคุมดูแลความประพฤติ การแนะแนวและให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบริการด้านอาหาร สุขภาพ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา การจัดหาทุนการศึกษา การจัดพาหนะรับส่ง การประสานงานกับผู้ปกครอง และพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา การบริการด้านกีฬา การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน และการรับนักเรียน การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ การปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ และการจัดโครงการต่าง ๆ

4.4 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย การร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ การจัดทำและให้บริการข้อมูลสารสนเทศ การให้บริการด้านอาคารสถานที่ การส่งเสริมและสนับสนุนของสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่าหรือมูลนิธิการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน การระดมความร่วมมือในชุมชน การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนการสำรวจความต้องการและให้บริการการศึกษาแก่ชุมชน การเสนอแต่งตั้ง และจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

4.5 งานอาคารสถานที่ ประกอบด้วย การวางแผนบริเวณสถานศึกษาการกำหนดแผนการใช้อาคารสถานที่ การควบคุมการก่อสร้างและการปรับปรุง การกำหนดมาตรการป้องกันการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ การจัดทำทะเบียนประวัติการใช้ และการซ่อมแซม การกำหนดการใช้งานให้

เหมาะสมกับรูปแบบอาคารและอาคารประกอบ การจัดการดูแลและทำความสะอาดห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณสถานศึกษา

4.6 การวางแผน อำนวยความสะดวก และประสานงาน ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนงานโรงเรียน การจัดระบบและพัฒนาโรงเรียน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน การจัดตั้งยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน การประสานงานราชการต่าง ๆ การจัดประชุมครู และการดำเนินงาน ด้านเลขานุการต่าง ๆ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานการปฏิบัติงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล

ความหมายของภาวะผู้นำ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, และนักรบ หมี่แสน (2561, หน้า 11) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันโดยมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญได้ ซึ่งได้อาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล(2563,หน้า 145) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ไม่ใช่การยอมจำนนและการบังคับ ซึ่งต้องมีลักษณะเป็นการยอมรับซึ่งกันและกัน (Reciprocal)ระหว่างผู้นำกับผู้ตามบุคคลในระบบความสัมพันธ์ดังกล่าว มีความต้องการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างและการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่การรักษาสถานภาพเดิม (Status Quo)ยิ่งไปกว่านั้นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการผู้นำไม่ได้เป็นกำหนดแต่เป็นที่วัตถุกำหนดร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม อันจะก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะโน้มน้าวบุคคลให้มุ่งไปสู่ผลสำเร็จที่ต้องการอย่างแท้จริง

ภาวิน ชินะโชติ (2563,หน้า 15-6) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถกระตุ้นให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีพฤติกรรมมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการจากการชักชวนและจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติเพื่อให้ทำงานอย่างเต็มใจ

ศิริชัย มาประเสริฐ (2551, หน้า 12) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ภาวะที่เกิดจากการกระทำที่เป็นกระบวนการของบุคคลที่มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน คือ ผู้นำกลุ่มและสถานการณ์ ถ้าพิจารณาองค์ประกอบดังกล่าวจะประกอบด้วย ปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นสิ่งที่กำหนดผลลัพธ์หรือสิ่งแสดงออกของภาวะผู้นำ ซึ่งได้แก่ความพึงพอใจในการกระทำและความพึงพอใจในงาน

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 113) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมภาวะผู้นำของการมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการใช้อำนาจและการใช้อำนาจต่างกัน ส่งผลต่อปฏิกิริยาจากผู้ใต้บังคับบัญชาต่างกัน

ชนันดา โชติแดง (2550, หน้า 16) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้อิทธิพลในการชักจูง หรือโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ กล่าวคือต้องเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมให้กับคณะครูและกำหนดพฤติกรรมของบุคลากรสถานศึกษาดังนั้นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำในการทำงาน บุคลากรในสถานศึกษาก็จะมีความสามัคคีและร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีจุดมุ่งหมายร่วมกันอันที่ก่อให้เกิดการจูงใจ ชักชวน หรือโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำนักวิชาการจะกล่าวถึงพฤติกรรมของผู้นำ การพัฒนาภาวะผู้นำ ลักษณะผู้นำที่ประสบผลสำเร็จ และอีกอย่างหนึ่งที่นักวิชาการมักจะกล่าวถึงก็คือความสำคัญของภาวะผู้นำเพราะจะทำให้ผู้นำได้ตระหนักถึงภาวะผู้นำ อันจะส่งผลไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยของเสนอดังนี้

ภารดี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 77-78) ได้ทำการศึกษาความสำคัญของภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อองค์กรดังนี้

1. เป็นส่วนที่ดึงดูดความรู้ ความสามารถต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ กล่าวขยายความก็คือ แม้ผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องงานมากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าหากขาดภาวะผู้นำแล้ว ความรู้ความสามารถดังกล่าวมักจะไม่ได้ถูกนำออกมาใช้หรือไม่มีโอกาสใช้อย่างเต็มที่ เพราะไม่สามารถกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน หน่วยงานประกอบไปด้วยบุคคลจำนวนหนึ่งมารวมกัน ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของหน่วยงาน บุคคลเหล่านี้มีความแตกต่างกันหลาย ๆ เรื่อง เช่น การศึกษา ประสบการณ์ ความเชื่อ ฯลฯ การที่บุคคลที่มีความแตกต่างในเรื่องดังกล่าว มาอยู่รวมกันในองค์กรหนึ่ง มักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้นคือความขัดแย้ง แต่ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในรูปแบบใด ถ้าผู้บริหารหน่วยงานมีภาวะผู้นำที่มีคนยอมรับนับถือแล้วก็จะสามารถประสานหรือบรรเทาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงานได้ โดยการชักจูง ประนีประนอม หรือประสานประโยชน์ให้บุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรค

เพื่อให้หน่วยงานที่มีความเจริญก้าวหน้า กล่าวโดยสรุปก็คือ ภาวะผู้นำช่วยผูกมัดเชื่อมโยงให้สมาชิกของหน่วยงานมีเอกภาพนั่นเอง

3. ช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคคลทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร องค์กรจะต้องมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายอย่างเพื่อที่จะให้สมาชิกตั้งใจและทุ่มเททำงานให้ เช่น บุคคลได้ทำงานตรงตามความถนัดและความสามารถ ผู้บังคับบัญชาต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็นการประเมินการปฏิบัติงานก็ต้องมีความยุติธรรม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ขาดเสียมิได้คือ ผู้บริหารองค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำในตัวผู้บริหาร จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความยอมรับ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นว่าผู้บริหาร ไม่เพียงแต่นำองค์กรให้อยู่รอดเท่านั้น แต่จะนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศชื่อเสียงและความสำเร็จมาสู่องค์กรด้วย

4. เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากร เมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานต้องเผชิญกับสภาวะคับขันหรือสภาวะที่อาจกระทบถึงความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะในสภาพเช่นนั้นผู้บริหารจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง ความรอบรอบ ความเข้มแข็ง และกล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่ขาดประสิทธิภาพต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานรอดพ้นจากสภาวะคับขันดังกล่าว

จากความหมายดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานของผู้บริหารทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์กร ยุคของการแข่งขันจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณลักษณะมีความสามารถ เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มุ่งพัฒนาบุคลากรและพัฒนาตนเองเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ธ สุนทรายุทธ (2551, หน้า 327-366) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำ ดังนี้

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Theories of Leadership) แนวความคิดนี้เชื่อกันว่าคนเป็นผู้นำจะมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ภาวะอารมณ์และจิตใจ ความต้องการ แรงขับ และค่านิยมที่แตกต่างจากคนที่ไม่เป็นผู้นำ โดยคุณลักษณะที่มักพบในตัวผู้นำ ได้แก่ ความมีพลังและความทะเยอทะยาน ความต้องการนำผู้อื่น ความสัตย์ซื่อ มีจริยธรรม ยึดมั่นหลักการ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเฉลียวฉลาด และความรอบรู้ในงาน อย่างไรก็ตามยังไม่มีข้อประกันว่าคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งมีผลต่อความสำเร็จของผู้นำเสมอไป

2. ทฤษฎีผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Theories of Leadership) แนวความคิดนี้เชื่อกันว่า การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องมีพฤติกรรม ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสมโดยจำแนกพฤติกรรมที่ผู้นำใช้ในการบริหารงานออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมที่มุ่งงานกับพฤติกรรมที่มุ่งคน และจากพฤติกรรมทั้งสองด้านสามารถจำแนกออกเป็นแบบของผู้นำ (Leadership style)

ได้หลายแบบ ผู้นำแต่ละแบบจะมีความเชื่อและมุมมองต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่แตกต่างกัน แต่เชื่อกันว่าแบบของผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด มีพฤติกรรมที่มุ่งงานและมุ่งคนสูงทั้งสองด้าน

3. ทฤษฎีผู้นำเชิงสถานการณ์ (Contingency Theories of Leadership) แนวความคิดนี้เชื่อว่าแม้คุณลักษณะของผู้นำก็ดี พฤติกรรมซึ่งสะท้อนออกมาในแบบของผู้นำก็ดี จะมีผลต่อความมีประสิทธิภาพของผู้นำก็ตาม แต่สถานการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผู้นำ ได้มีผู้เสนอแนวคิดทฤษฎีในด้านนี้ขึ้นหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีสถานการณ์ของฟิวดเลอร์ ซึ่งเน้นการจับคู่ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับตัวแปรเฉพาะทางสถานการณ์ กล่าวคือ ต้องปรับเงื่อนไขของสถานการณ์ให้สอดคล้องกับแบบภาวะผู้นำ ส่วนทฤษฎีวิถีทาง-เป้าหมาย จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำกับลักษณะของผู้ใต้บังคับบัญชาและลักษณะของงาน เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ใต้บังคับบัญชา กล่าวคือ คนเหล่านี้จะเกิดแรงจูงใจ ก็ต่อเมื่อตนเชื่อว่ามีความสามารถพอที่จะทำงานนั้นได้ หรือเมื่อเชื่อว่าการใช้ความพยายามของตนในการทำงานจะประสบความสำเร็จแน่นอนหรือได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ดังนั้นผู้นำจึงต้องใช้แบบผู้นำที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจ การจัดอุปสรรคขัดขวาง การพัฒนาความสามารถตลอดจนการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกิดความพึงพอใจในงานและมั่นใจต่อผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

4. ทฤษฎีผู้นำเชิงความสามารถพิเศษ (Charismatic Theories of Leadership) แนวความคิดนี้เชื่อกันว่า ผู้นำเป็นผู้มีความสามารถในการทำงานมากหรือความสามารถในการทำนายเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างถูกต้อง มีความสามารถด้านวาตะในการจูงใจผู้อื่นให้คล้อยตามเลื่อมใสศรัทธาเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างในการวางตนได้เหมาะสม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และรู้จักสร้างบริบทที่เหมาะสมในการทำให้วิสัยทัศน์ของตนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ตาม ผู้ตามจึงรู้สึกไว้วางใจและผูกพันทั้งต่อตัวผู้นำ และต่อวิสัยทัศน์ของผู้นำ

5. ทฤษฎีผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Theories of Leadership) แนวความคิดนี้เชื่อกันว่า ผู้นำเชิงปฏิรูปจะมุ่งการกระทำต่าง ๆ ที่ให้เกิดการปฏิรูปการเปลี่ยนแปลงที่ดีใหม่ ๆ และการสร้างชีวิตชีวาใหม่ให้แก่องค์กร มีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การมุ่งความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล การสร้างแรงดลใจแก่ผู้ตาม และการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้นำเชิงปฏิรูปจึงแตกต่างกับทฤษฎีภาวะผู้นำอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยน โดยเมื่อผู้ตามปฏิบัติภารกิจสำเร็จก็จะได้รับผลตอบแทน ผู้นำเชิงปฏิรูปจึงมีแนวโน้มด้านความมีประสิทธิภาพสูงและเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน

ศิริพงษ์ เสาภายน (2555, หน้า 123) กล่าวถึงทฤษฎีภาวะผู้นำที่แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ คุณลักษณะพฤติกรรมและตามอุปติการณ์

1. คุณลักษณะของผู้นำ (Leader Traits)

1.1 คุณลักษณะของผู้นำและไม่ใช้ผู้นำ

ราล์ฟ สตอกคิล (Lunenburg, Fred C. and Ornstein, Allan C., 2007: 118 citing Stogdill, Ralph M. 1948: 35-71) ได้ศึกษากลุ่มที่เป็นตัวอย่าง 124 กรณี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1904-1947 พบว่าความสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 09 -26 ในหลายๆ พื้นที่ นักวิจัยเสนอว่าคุณลักษณะของผู้นำมีมากมายหลายอย่างที่แตกต่างกันจากผู้ที่ไม่เป็นผู้นำ เมื่อนำมาวิเคราะห์เป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ 5 หัวข้อ ดังนี้

1) สมรรถภาพ (Capacity) ได้แก่ สติปัญญา ความดันตัว การใช้ภาษา เป็นต้นแบบการพิจารณาตัดสิน

2) ผลสัมฤทธิ์(Achievement) ได้แก่ ความเป็นนักวิชาการ ความรู้ สุนทรียภาพ ความสำเร็จในการทำงาน

3) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ ความสามารถในการยอมรับตามผู้อื่น ความคิดริเริ่ม ความเพียรพยายาม การรุกเ้า ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น

4) การมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ ความคล่องแคล่ว การเข้าสังคมได้ดี ความร่วมมือ ความสามารถในการปรับตัว ความมีอารมณ์ขัน

5) สถานภาพ (Status) ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม การได้รับความนิยมน้อยลง
หลายปีต่อมาหลังจากสตอกคิลได้เสนอแนะคุณลักษณะและทักษะของผู้นำใน 5 ประการใหญ่ ๆ แล้วได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้นำหลายเรื่อง แต่ก็ยังไม่อาจสรุปบุคลิกภาพของผู้นำได้ ความผิดหวังจากการศึกษา เช่น มีความพยายามจะผนวกภาวะผู้นำในหลาย ๆ สถานการณ์ เข้าด้วยกัน ในแต่ละสถานการณ์ก็พบลักษณะผู้นำที่หลากหลายตัวอย่างเช่น การศึกษาคุณลักษณะของผู้ฝึกสอนฟุตบอลผนวกเข้ากับการมีส่วนร่วม ซึ่งผลของการศึกษาก็ยังหาข้อสรุปไม่ได้ การศึกษาภาวะผู้นำที่ใช้วิธีการตรวจสอบผู้นำเปรียบเทียบในหลาย ๆ สถานการณ์ คล้ายกับเป็นการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จและผู้นำที่ไม่ประสบความสำเร็จ

1.2 คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ (Traits of Effective Leaders)

การศึกษาคุณลักษณะที่กล่าวถึง มีวิธีการหลากหลายที่ไม่จำเป็นต้องเป็นการเปรียบเทียบผู้นำและผู้ตามในหลาย ๆ สถานการณ์ แต่นักวิจัยใช้วิธีการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์เดียวกัน หรือใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะและประสิทธิผลของผู้นำผลการศึกษาลักษณะนี้มีความชัดเจนและแน่นอนกว่าการศึกษาในระยะต้น ๆ

ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถแบ่งคุณลักษณะของผู้นำออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ผู้นำที่ใช้ศึกษาจะได้รับการประเมินในการปฏิบัติงานจริงในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิผลของงานอาจได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบอื่น ๆ มากมาย จึงต้องประเมินจากผลงานขณะที่อยู่ในองค์กรเท่านั้น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้นำมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อส่วนประกอบของงานได้รับการตรวจสอบอย่างเหมาะสม

กลุ่มที่สอง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพนักงานและหัวหน้างานโดยให้ประเมินประสิทธิผลของผู้นำด้วยตนเองว่าคุณลักษณะของผู้นำแบบใดที่พนักงานเห็นว่าสำคัญที่สุด ผลการวิจัยให้เห็นว่าการให้เกียรติหรือการให้ความไว้วางใจเพียงสิ่งเดียวที่พนักงานเห็นว่าเป็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่สำคัญที่สุด เมื่อนำความเห็นของพนักงานและหัวหน้างานมาหาความสัมพันธ์กัน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันที่ยอมรับได้ (ค่า $r = 50$) อย่างไรก็ตาม การให้ระดับของหัวหน้างานในภาพกว้าง ๆ มักได้รับอิทธิพลจากการตัดสินใจโดยการเปรียบเทียบเชิงเทคนิค

กลุ่มที่สาม ใช้วิธีการนิยามคำว่าประสิทธิผลโดยการจัดระดับการปฏิบัติจากระดับต่ำขึ้นมา แล้วให้คนที่ถูกให้ออกจากงาน หรือไม่ได้รับการเลื่อนระดับเป็นผู้ประเมินผลการศึกษา พบว่าภาวะผู้นำที่ไม่พบความสำเร็จเกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว ขาดความไว้วางใจ เชื่อใจ ควบคุมมากเกินไป ละทิ้งงานบริหารแบบเจาะลึก ความไม่คงที่ของอารมณ์ หยาดคาย หรือไม่สามารถตัดสินใจได้

2. พฤติกรรมความเป็นผู้นำ (Leadership Behavior)

2.1 การศึกษาของมหาวิทยาลัยไอโอวา: ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย (The Iowa Studies: Authoritarian, Democratic and Laissez Faire Leadership) ในการศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากผู้ที่มีพฤติกรรมต่างกันที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มีภาวะผู้นำ 3 แบบ แล้วดูผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพนักงานในด้านเจตคติและผลผลิตที่ได้รับการแบ่งภาวะผู้นำเป็น 3 รูปแบบ เพื่อพิจารณาวิธีการตัดสินใจตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ในการทดลองดังนี้

1) ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Authoritarian Leadership) ผู้นำลักษณะนี้จะเป็นผู้ชี้นำโดยไม่ยอมให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เขาจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างสถานการณ์ในการทำงานไว้ ให้พนักงานอย่างสมบูรณ์แบบ ผู้นำจะใช้อำนาจเต็มที่และรับผิดชอบจากการริเริ่มงานจนงานนั้นสำเร็จ

2) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leadership) ผู้นำจะกระตุ้นให้มีการอภิปรายกลุ่มและตัดสินใจร่วมกัน พนักงานจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน นอกจากนั้นจะได้รับการสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

3) ภาวะผู้นำแบบปล่อยปละละเลย (Laissez Faire Leadership) ผู้นำลักษณะนี้จะให้อิสระแก่พนักงานเต็มที่ซึ่งแต่ละคนสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยปกติแล้วผู้นำประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ

ผลจากการศึกษาของคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยไอโอวา สรุปผลได้ดังนี้

(1) จากรูปแบบของภาวะผู้นำทั้ง 3 รูปแบบ ปรากฏว่าพนักงานชอบรูปแบบประชาธิปไตย มากที่สุดที่ทำให้เขาได้มีโอกาสร่วมสร้างสรรค์เสนอความคิดเห็นได้แน่วแน่ไป

ปัจจุบันมีการนำ หลักการนี้มาใช้กันอย่างแพร่หลายคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากมีความเชื่อมั่นได้ว่าเป็นรูปแบบขององค์การที่ทันสมัยมากที่สุด

(2) พนักงานยังชอบภาวะผู้นำที่ปล่อยปละละเลยมากกว่าแบบเผด็จการ ถึงแม้จะมีความสับสนอลหม่านอยู่บ้างแต่ก็ยังดีกว่าการกำหนดตายตัว

(3) ผู้นำแบบเผด็จการที่มีพฤติกรรมแสดงความก้าวร้าวหรือเฉื่อยชาก็ตามในการแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นมิสาเหตุมาจากความคับข้องใจของผู้นำแบบเผด็จการเอง

(4) พฤติกรรมที่เฉื่อยชาอาจเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวได้เมื่อรูปแบบของภาวะผู้นำเปลี่ยนไปจากเผด็จการไปสู่การปล่อยปละละเลย ผู้นำที่ปล่อยปละละเลยจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก้าวร้าวมากที่สุด

(5) ผลผลิตที่เกิดจากผู้นำที่เป็นเผด็จการจะน้อยกว่าผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย แต่จะมีต่ำสุด สำหรับผู้นำที่ปล่อยปละละเลย

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ต่อมาคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยมิชิแกนชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มผลผลิต อย่างรวดเร็วอาจเกิดจากผู้นำแบบเผด็จการแต่ในระยะยาวผลผลิตจะเริ่มลดลงและจะต่ำกว่าผลผลิตที่เกิดจากผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในหลายประเด็นประเด็นหลักคือด้านวิธีดำเนินการวิจัยที่มีตัวแปรหลายตัวยังขาดการควบคุม นอกจากนั้นภาวะผู้นำครั้งนี้ศึกษาผลกระทบเฉพาะด้านเจตคติและผลผลิตเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้มีความสำคัญเนื่องจากการเป็นการศึกษาที่มุ่งประเด็นไปที่พฤติกรรมของผู้นำและชี้ให้เห็นถึงรูปแบบของพฤติกรรมของผู้นำ ถึงแม้จะดำเนินการมาแล้วถึง 50 กว่าปี ก็ยังมีผู้นำมาใช้ อ้างอิงได้ในการบริหารการศึกษา

2.2 การศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ : ลักษณะริเริ่มโครงสร้างการทำงานและลักษณะที่คำนึงถึงผู้อื่น (The Ohio State Studies: Initiating Structure and Consideration)

การศึกษาที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ มีเป้าหมายที่จะอธิบายพฤติกรรมของผู้นำที่มีความสำคัญต่อกลุ่มและเป้าหมายขององค์การ นักวิจัยเป็นกลุ่มที่มาจากสาขาจิตวิทยา สังคมวิทยา และเศรษฐศาสตร์ ร่วมกันพัฒนาแบบสอบถามชื่อ Leader Behavior Description Questionnaire (LEDO) กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันทั้งคุณลักษณะและสถานการณ์ เป็นต้นว่า ผู้บังคับการทหารอากาศและสมาชิกกลุ่มลูกเรือที่ทิ้งระเบิด ข้าราชการ บุคลากรที่อิสระ ผู้บริหารในกองทัพเรือ หัวหน้างานสหกรณ์ หัวหน้าโรงงาน หัวหน้านักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาผลจากการ รวบรวมข้อมูลได้นำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบ พบว่าพฤติกรรมของผู้นำมีความแตกต่างกัน 2 มิติ เรียกว่าลักษณะริเริ่มโครงสร้างการทำงาน และลักษณะที่คำนึงถึงผู้อื่น

1) ลักษณะริเริ่มโครงสร้างการทำงาน (Initiating Structure) เป็นลักษณะที่ผู้นำมีจุดหมาย โดยตรงไปที่เป้าหมายของการปฏิบัติงานในองค์การ การจัดการ การให้นิยามงาน

การมอบหมายงาน การสร้างช่องทางในการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์กับลูกน้อง และการประเมินผลการปฏิบัติงาน กลุ่มผู้นำที่มีการริเริ่มโครงสร้างการทำงานจะมอบหมายงานให้สมาชิกตามลักษณะเฉพาะของงานโดยใช้ ดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน กระตุ้นให้ใช้วิธีดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดไว้ อนุญาตให้สมาชิกรับทราบว่าเขาคาดหวังอะไร และดูว่าสมาชิกในกลุ่มทำงานเต็มตามศักยภาพหรือไม่

2) ลักษณะที่คำนึงถึงผู้อื่น (Consideration) เป็นการอธิบายถึงผู้นำที่แสดงความไว้นใจ เชื่อใจ นับถือให้ความรู้สึกอบอุ่น ช่วยเหลือ และมุ่งที่จะให้สวัสดิการแก่ลูกน้อง ผู้นำประเภทนี้จะรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีความเป็นมิตรและนำเข้าใกล้ ปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนเท่าเทียมกัน และมักนำแนวคิดของผู้ร่วมงานมาใช้อยู่เสมอ การที่ได้คะแนนลักษณะนี้สูงชี้ให้เห็นความใกล้ชิดทางจิตวิทยาระหว่าง ผู้นำและลูกน้อง แต่ถ้าได้คะแนนลักษณะนี้ต่ำแสดงว่ามีความห่างไกลทางจิตวิทยาและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีน้อย

2.3 การศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน: แบบของผู้นำที่เน้นผลงานและเน้นผู้ปฏิบัติงาน (The Michigan Studies: Production-Centered and Employee Centered)

ในขณะที่การศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยโอไฮโอกำลังดำเนินการอยู่ สถาบันวิจัยทางสังคม มหาวิทยาลัยมิชิแกนก็ได้ศึกษาเพื่ออธิบายพฤติกรรมผู้นำที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ โดยแบ่งกลุ่มที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีผลงานมากและกลุ่มที่มีผลงานน้อยทั้งสองกลุ่มนี้

1) ผู้นำที่เน้นผลงาน (Production-Centered Leader) จะเน้นการทำงานและวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จ ซึ่งผู้นำแบบนี้จะกำหนดมาตรฐานของงานอย่างเข้มงวด จัดการทำงานอย่างรอบคอบ อธิบายวิธีการทำงานเพื่อให้ทำตาม และติดตามนิเทศงานอย่างใกล้ชิด

2) ผู้นำที่เน้นผู้ปฏิบัติงาน (Employee-Centered Leader) เน้นความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้นำแบบนี้จะสนับสนุนความสัมพันธ์กับพนักงาน การตัดสินใจใช้กลุ่มมากกว่าเป็นรายบุคคล กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานกำหนดเป้าหมายไว้สูง และพยายามเอาใจใส่ ผู้ปฏิบัติงานและคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ

จากแนวคิดของมหาวิทยาลัยมิชิแกนได้มีผู้นำไปศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งในด้านธุรกิจ โรงพยาบาล รัฐบาล และองค์กรอื่น ๆ พนักงานกว่าพันคนตั้งแต่คนงานไร้ฝีมือจนถึงระดับมืออาชีพและผู้ปฏิบัติงานทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้เป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาโดยนักวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานได้มากที่สุดมีความต้องการจะได้ผู้แบบเน้นผู้ปฏิบัติงานมากกว่าผู้นำแบบเน้นผลผลิต จากการศึกษาวิจัยต่อมา สามารถสรุปได้ว่าผู้นำที่สามารถมีประวัติการทำงานที่มีผลผลิตดีที่สุดจะมีแบบของผู้นำทั้งสองแบบคือ เน้นผลผลิตควบคู่ไปกับผู้ปฏิบัติงาน เมื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับผลงานของมหาวิทยาลัยโอไฮโอแล้ว

ผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกนจะมีชื่อเสียงมากกว่า อย่างน้อยที่สุดก็คือด้านการศึกษามีการใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยมิชิแกนมากกว่า

3. ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency Leadership)

3.1 ทฤษฎีของฟิดเลอร์ (Fiedler's Contingency Theory) เฟรด ฟิดเลอร์ และคณะ (Fred Fiedler and Associates) ได้นำเสนอว่า ผู้นำที่ประสบความสำเร็จสูงจะต้องใช้แบบแผนของความเป็นผู้นำที่ขึ้นอยู่กับระบบแรงจูงใจและความสามารถที่ผู้นำจะควบคุมและมีอิทธิพลต่อสถานการณ์ องค์ประกอบของสถานการณ์มี 3 ประการ ได้แก่

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิก (Leader-Member Relations) หมายถึง คุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและกลุ่มอัตราของความเชื่อมั่น ความไว้วางใจและความนิยมยกย่องในตัวผู้นำเป็นสิ่งที่สามารถวัดความสัมพันธ์ออกมาเป็นความสัมพันธ์ดีหรือเลว โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าถ้าลูกน้องให้ความเคารพนับถือเชื่อใจผู้นำแล้ว ผู้นำจะสามารถแสดงอิทธิพลที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น ถ้าลูกน้องเต็มใจที่จะปฏิบัติตามผู้นำเนื่องจากพลังอำนาจของผู้นำแล้ว เราก็ทำตามผู้นำเพราะบุคลิกภาพของผู้นำ ความไว้วางใจเชื่อใจและอื่น ๆ ในทำนองตรงกันข้าม ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและลูกน้องไม่ดี ผู้นำอาจต้องใช้วิธีการอื่นเพื่อจะเรียกร้องให้เกิดความรู้สึกเป็นพิเศษ เช่น การให้รางวัล เป็นต้น) เพื่อให้ลูกน้องทำงานได้ดีขึ้น

(2) โครงสร้างของงาน (Task Structure) หมายถึง ธรรมชาติของงานที่ลูกน้องจะต้องปฏิบัติว่าเป็นงานที่ปฏิบัติเป็นประจำ (มีโครงสร้าง) หรือเป็นงานที่มีความซับซ้อน (ไม่มี โครงสร้าง) โครงสร้างงาน มีค่านิยาม ดังนี้

- อธิบายเป้าหมายชัดเจน เช่น เป้าหมายงานที่ต้องการเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในกลุ่มผู้ปฏิบัติ

- แนวทางที่ทำงานที่มีความหลากหลาย เช่น มีแนวทางการแก้ปัญหาในการ ดำเนินการมากหรือน้อย

- อธิบายการตัดสินใจให้ชัดเจน เช่น ผลงานจะได้รับการประเมินง่ายหรือไม่

- ผลการทำงานกำหนดไว้ชัดเจน เช่น จะต้องทำถูกเพียงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า

เมื่องานได้รับการวางโครงสร้างไว้ชัดเจน ผู้นำก็จะสามารถพิจารณาอิทธิพลที่มีต่อลูกน้องได้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย วิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ความสามารถวัดผลให้ได้ตามมาตรฐาน และให้ลูกน้องมีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกัน (ตัวอย่างเช่น พิมพ์ผิดได้ไม่เกิน 10 คำต่อหน้าหนึ่งในหนึ่งชั่วโมง) ในทางตรงกันข้ามถ้างานไม่มีโครงสร้าง ผู้นำอาจจะตกอยู่ในที่นั่งลำบากที่จะวัดผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจากเป้าหมายที่จะ ให้ปฏิบัติงานไม่ชัดเจน มีแนวทางหลายวิธีที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ ผู้นำอาจไม่รู้เรื่องงานเท่ากับลูกน้อง (ตัวอย่างเช่น จงวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของเรา)

(3) อำนาจในตำแหน่งของผู้ผู้นำ (Position Power) เป็นการอธิบายความสามารถที่ผู้นำมีอยู่ที่จะทำให้ลูกน้องปฏิบัติตาม เป็นต้น ว่าตามกฎหมายการให้รางวัล อำนาจบังคับ ตัวอย่างเช่น อำนาจในการว่าจ้างงานหรือให้ออกจากงานการเลื่อนขั้นเงินเดือน และการเลื่อนระดับงานการสั่งงานให้ลูกน้องปฏิบัติตามแล้วเสร็จ ถ้าผู้นำยังมีอำนาจมากเพียงใด สถานการณ์ที่จะแสดงภาวะผู้นำเพื่อให้คนชื่นชมก็จะมีมาก โดยทั่วไปแล้วประธานคณะกรรมการและผู้นำในองค์การอาสาสมัครมักจะมีอำนาจไม่มากนัก แต่คณะกรรมการโรงเรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีอำนาจตามตำแหน่งมาก

3.2 ทฤษฎีวิถีทางสู่เป้าหมาย (Path-Goal Theory) ทฤษฎีตามอุปติการณ (Contingency Theory) เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่อยู่ร่วมกัน แพร่หลายคือ ทฤษฎีภาวะผู้นำที่ประสบความสำเร็จโดยใช้วิถีทางไปสู่เป้าหมาย ทฤษฎีนี้มีพื้นฐาน แนวคิดมาจากทฤษฎีความคาดหวังภาวะจูงใจและเน้นที่ผู้นำที่ส่งผลต่อเป้าหมายของพนักงานที่จะบรรลุเป้าหมายรางวัลจะมีความเกี่ยวข้องที่จะนำไปสู่เป้าหมายและความสำคัญของเป้าหมาย ทฤษฎีนี้ต้องการอธิบายผล ของพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อพนักงานในด้านแรงจูงใจ ความพึงพอใจ ความพยายาม และการปฏิบัติที่เป็น ไปตามปัจจัยทางสถานการณ์ของพนักงาน และ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ลักษณะของตัวแปร คือ

1) ตัวแปรเหตุ พฤติกรรมผู้นำแบ่งเป็น 4 ประการ คือ

(1.1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการอย่างเดียว (Directive Leadership) ผู้นำแบบสั่งการจะบอก ให้ลูกน้องรู้ว่าเขาจะต้องทำงานอะไรบ้าง โดยอาจมีการแนะนำงานว่าจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร มาตรฐานของการปฏิบัติงาน ขอให้ลูกน้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ตามตารางและให้ความร่วมมือถึงการทำงาน อธิบายบทบาทของตนเองในฐานะผู้นำกลุ่ม ภาวะผู้นำแบบสั่งการคล้ายคลึงกับผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยไอโฮโอ

(1.2) ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็นลักษณะผู้นำที่ให้ความเป็นมิตร ชอบช่วยเหลือ เอาใจใส่ต่อความต้องการ สถานภาพ และเข้ากับลูกน้องได้ดี ผู้นำแบบนี้จะปฏิบัติต่อลูกน้องเท่าเทียมกัน และมักจะอยู่ห่างจากการทำงานของลูกน้อง โดยทำให้เกิดบรรยากาศสบาย ๆ และสนุกสนาน รูปแบบของภาวะผู้นำเช่นนี้คล้ายกับที่นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยไอโฮโอ เรียกว่าเป็นผู้นำที่คำนึงถึงผู้อื่น

(1.3) ภาวะผู้นำแบบร่วมคิดร่วมทำ (Participative Leadership) ผู้นำแบบนี้จะปรึกษางานกับลูกน้อง ยอมรับฟังความคิดเห็นและพยายามใช้ความคิดของลูกน้องมาใช้ในการตัดสินใจ

(1.4) ภาวะผู้นำที่ยึดผลสำเร็จของงานเป็นหลัก (Achievement-Oriented Leadership) ผู้นำชนิดนี้จะกำหนดเป้าหมายไว้ท้าทายลูกน้อง โดยย้ำให้ผลงานเป็นเลิศและแสดงให้ลูกน้องมั่นใจในความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน

2) ตัวแปรด้านกระบวนการ เป็นองค์ประกอบด้านสถานการณ์ซึ่งเกี่ยวกับลักษณะของ พนักงาน และแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อม ลักษณะของพนักงานประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ

(2.1) ความสามารถ (Ability) เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญของลูกน้องเกี่ยวกับการ ได้รับความสามารถที่จะปฏิบัติงาน ตัวอย่างเช่น ลูกน้องที่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถไม่มากพอที่จะปฏิบัติงาน พอใจที่จะรับการแนะนำโดยตรงจากหัวหน้างาน

(2.2) สิทธิในการควบคุม (Locus of Control) เป็นอัตราที่บุคคลแต่ละคนมองเห็นสภาพแวดล้อมส่งผลอย่างเป็นระบบต่อพฤติกรรมของเรา บุคคลที่มีความรู้สึกมีสิทธิในการควบคุมที่เกิดจากภายในตัวเขาเชื่อว่าผลงานที่ออกมาเป็นสิ่งที่มาจากพฤติกรรมของเขาเอง แต่ถ้าเป็นสิทธิการควบคุมจากภายนอกแล้ว ผลงานที่ออกมาจะขึ้นอยู่กับโชคหรือโอกาสมากกว่า ผลงานวิจัยเสนอแนะว่าการควบคุมจากภายในตนเองจะทำให้เกิดความพึงพอใจที่จะร่วมคิดร่วมทำกับผู้นำ ส่วนการควบคุมจากภายนอก เหมาะสมกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบสั่งการ

(2.3) ความต้องการและแรงจูงใจ (Needs and Motives) ความต้องการแรงจูงใจและ คุณลักษณะทางบุคลิกภาพของลูกน้องอาจมีอิทธิพลต่อการรับรู้และความพึงพอใจตามรูปแบบของภาวะผู้นำ ตัวอย่างเช่น ลูกน้องที่มีความต้องการสูงที่จะได้รับการยกย่อง รักใคร่ ควรจะพอใจผู้นำ ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ส่วนผู้ที่มีความต้องการสูงในด้านความปลอดภัยจะพอใจผู้นำที่สั่งการมากกว่า นอกจากนั้นลูกน้องที่มีความต้องการสูงที่จะเชื่อมั่นตนเอง มีความรับผิดชอบและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง จึงต้องการผู้นำแบบร่วมคิดร่วมทำ บุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จสูงจะพอใจกับผู้นำที่ยึดถือความสำเร็จของงานเป็นหลัก แรงผลักดันจากสภาพแวดล้อม (Environment Forces) พฤติกรรมภาวะผู้นำจะต้องได้รับ การจูงใจที่จะทำให้ลูกน้องมีความพึงพอใจตามสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผลและการจัดสภาพแวดล้อมให้กับลูกน้อง เช่น การฝึกฝนงาน การแนะนำ การสนับสนุน และการให้รางวัลเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของลูกน้องให้ดีขึ้น แรงผลักดันจากสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยองค์ประกอบตามสภาพเหตุการณ์กว้าง ๆ 3 ประการ คือ ลักษณะงาน กลุ่มงาน และระบบ การบังคับบัญชา

จากทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะส่งผลต่อความคิดและขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรจะต้องศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีเหล่านี้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2562, หน้า 18-19) กล่าวว่า ผู้นำดิจิทัลหมายถึง ความสามารถในการเป็นผู้นำองค์กรดิจิทัล ในมิติของการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการทีมที่มีคุณภาพ การตัดสินใจที่มีคุณภาพ การสื่อสาร จูงใจและเจรจาต่อรอง การกระตุ้นการเรียนรู้ และการเป็นแบบอย่าง (Role model) การพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่บุคลากร เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กร

ดิจิทัล ประกอบด้วย 3 หน่วยความสามารถ ดังนี้ 1) นำการพัฒนาคนพันธุ์ใหม่ (Digital DNA) สำหรับพัฒนาองค์กรดิจิทัล 2) นำการพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบข้ามหน่วยงาน (Across Boundaries) 3) เก่งกระบวนงาน เข้าใจองค์กรดิจิทัล และสื่อสารต่อยอดการเปลี่ยนแปลง

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562, หน้า 135) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง การนำของผู้บริหารองค์กรในยุคดิจิทัล ที่มีพฤติกรรมสามารถนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อารีย์ น้ำใจดี และพิชญภา ยืนยาว (2562, หน้า 1646) กล่าวว่า ผู้นำแบบดิจิทัล หมายถึง ผู้นำที่พร้อมสำหรับการทำงานด้วยระบบดิจิทัล มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงพร้อมสร้างนวัตกรรมและศักยภาพ เพื่อผลักดันโอกาสและความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงไปสู่การทำงานในระบบดิจิทัล

ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู (2562, หน้า 291) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมการแสดงออกในการนำของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในการบริหารทั่วไป บริหารบุคคล บริหารงานวิชาการและบริหารงบประมาณ โดยมีความเข้าใจสามารถสร้างสรรค์ เข้าถึงและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารโรงเรียน

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง ผู้นำที่มีพฤติกรรมแสดงออกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในองค์กร โดยนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลหรือนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557, หน้า 54) กล่าวว่า ลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญ สำหรับภาวะผู้นำดิจิทัล จะต้องประกอบไปด้วย ความยืดหยุ่น ความสามารถในการปรับตัว ความอยากรู้อยากเห็น แสวงหาความรู้ สร้างวุฒิภาวะทางการแสวงหาการพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน ด้านการเรียนรู้ ไม่หยุดแสวงหาองค์ความรู้ ทั้งทางด้านการเรียนรู้ด้วยการศึกษาในห้องเรียน การศึกษาในโลกของอินเทอร์เน็ต

ชัยยนต์ เพาพาน (2559, หน้า 303) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

จันทนา แสนสุข (2559, หน้า 135) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัลสูง ก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง

Schrum, & Levin (2009 อ้างถึงในสุกัญญา แซ่มซ้อย, 2558, หน้า 222) กล่าวว่า จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ที่สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เป็นปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ถึงแม้ว่าบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น จะเป็นสิ่งธรรมดาที่ผู้เรียนและครูรุ่นใหม่จะเป็นผู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีความแตกต่างจากครูรุ่นเก่าและผู้บริหารสถานศึกษาหลาย ๆ คน แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าเพียงพอแล้วสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน พวกเขาต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ โดยนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

จิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561, หน้า 89) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 สู่ยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบ ทำให้การจัดการโรงเรียนมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในด้านลักษณะของความรู้ บทบาทของผู้เรียนและบทบาทของผู้สอน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถในการเข้าใจบริบทที่เปลี่ยนแปลงนี้อย่างลึกซึ้ง และบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนและโรงเรียนให้เหมาะสม โดยการนำเทคโนโลยีมาสู่โรงเรียน ยุคดิจิทัลนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยภาวะผู้นำทางดิจิทัลที่ต้องสร้างการยอมรับทางเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญ ยอมรับและนำไปบูรณาการกับความรู้ในศาสตร์การสอน ความรู้ในเนื้อหาวิชา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีความเป็นครูมืออาชีพและกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรไปในที่สุด และนอกจากนี้การใช้หลักการสื่อสารในกระบวนการของภาวะผู้นำการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล สามารถใช้สื่อทางระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการสื่อสารในการบริหารการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เช่น ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชน ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และระบบสื่อสารต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการศึกษา

แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการสื่อสารของระบบสารสนเทศยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

Sheninger (2014, อ้างถึงใน สุขญา โคมลวานิช, 2562, หน้า 636) กล่าวว่า การขับเคลื่อนการบริหารคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดิจิทัลของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติและวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ โดยการใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณค่าให้กับสถานศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ในปัจจุบัน ได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เป็นปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยภาวะผู้นำและความสามารถทางดิจิทัลในการเข้าใจบริบทที่เปลี่ยนแปลงนี้อย่างลึกซึ้ง และบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในห้องเรียนและโรงเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล ไว้ดังนี้

International Society for Technology in Education: ISTE (2009, อ้างถึงใน สุขญา แซ่มซ้อย 2562, หน้า 120-121) กล่าวว่า จากความสำคัญของการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา (National Educational Technology Standards for Administrators: NETS-A) ว่าประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) 2. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) 3. การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ (Excellence in Professional 4. การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ (Systematic Improvement) 5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship)

ทินกร บัวชู, ทิพภาพร บัวชู, (2562, หน้า 289) สรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง องค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล และประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อยกระดับความเป็นเลิศ ขององค์กร การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (Professional Practice) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักว่าจะต้องเป็นผู้นำในการใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว เชื่อมมันในการใช้เทคโนโลยี (Digital Native) สามารถจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ออกแบบสถานที่ทำงานเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่างๆ

3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างอิสระ (Free flow of information) โดยนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด ทำให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรตั้งแต่การทำงานประจำวัน การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขีดความสามารถของคนในองค์กร จัดการและสร้างสมดุลของทักษะความสามารถของคนในองค์กรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับปัญหาในการทำงาน การสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ การเป็นผู้ประกอบการความเป็นมืออาชีพในการทำงานตามแผนที่กำหนด การจ้าง บุคลากรที่มีความรู้ความคิดเชิงนวัตกรรม

5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กรได้อย่าง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา The Status of Digital Leadership of Education Management Administrators วารสารครุศาสตร์สาร : Journal of Educational Studies 290 ทัวถึง ติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ให้โอกาสทดลองโครงการใหม่ ๆ และมีความรวดเร็วในการตัดสินใจ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้ 1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้านไอที 2. บริหารจัดการโครงสร้างด้านไอที 3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานในการใช้ไอที 4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการใช้ไอที 5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนเป็นตัวอย่างในการใช้ไอที 6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจในการใช้ไอที 7. ระบบการกำกับติดตามการให้คำปรึกษาในการใช้ไอที

Lindsay Sullivan (2017) กล่าวว่า องค์ประกอบของผู้นำดิจิทัล ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) 2. วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision) 3. การพูดสนับสนุน (Advocacy) 4. การแสดงตน (Presence) การแสดงให้เห็นมากกว่าการนั่งอยู่กับที่
5. การสื่อสาร (Communication) การสื่อสารในการทำงาน 6. การปรับตัว (Adaptability)
7. ตระหนักในตนเอง (Self-Awareness) 8. การรับรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Awareness) เข้าใจวัฒนธรรมองค์กร

จินณวัตร ปะโคทัง (2561, หน้า 273-280) กล่าวว่า ผู้บริหารกับแนวคิดใหม่ในการบริหาร การศึกษายุคดิจิทัล ประกอบไปด้วย 10 ประการ ดังนี้ 1. การกระตุ้นวิสัยทัศน์ (Stimulate Vision) 2. การสร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) 3. การมีวิญญาณของความเป็นเด็ก (The Heart of Child) 4. การสร้างความเข้าใจในคน Gen ใหม่ (Generation Y) 5. การเป็นผู้นำแบบจิตวิญญาณ (Spiritual Leadership) 6. การสร้างความรู้ใหม่ และทำลายความรู้เก่า 7. การเร่งสร้างวัฒนธรรม ความสุขของสถานศึกษา 8. การใช้ทักษะด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) 9. ความฉลาดในการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางความหลากหลาย (Cutthroat Diversities) 10. การสร้างฐานของการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

วิโรจน์ สารรัตนะและคณะ (2561, หน้า 269-270) กล่าวว่า ประเด็นที่แสดงถึงภาวะผู้นำ สำหรับศตวรรษที่ 21 หรือในยุคดิจิทัลนี้ ประกอบไปด้วย 12 ประการ ดังนี้ 1. วิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Vision for change) 2. ความร่วมมือ (Collaboration) 3. เสริมพลังอำนาจ (Empowerment) 4. การให้และการบริการ (Giving and serving) 5. จินตนาการและนวัตกรรม (Imagination and innovation) 6. เรียนรู้ด้วยกัน (Learning together) 7. สร้างชุมชน (Building community) 8. สร้างเครือข่าย (Networking) 9. นำร่วมกัน (Leading together) 10. การสื่อสาร (Communication) 11. การบริหารความก้าวหน้าส่วนบุคคลหรือในวิชาชีพ (Personal/professional growth management) 12. ความยืดหยุ่น (Flexibility)

ทินกร บัวชูและทิพภาพร บัวชู (2562, หน้า 289) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลที่สำคัญ ได้ดังนี้ 1. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) 2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (Professional Practice) 3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) 4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะ ความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) 5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลก ดิจิทัล (Digital Age Learning Culture)

ชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย (2562, หน้า 153-154) กล่าวว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มี 12 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามมิติขององค์ประกอบในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความร่วมมือ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- 1.1) การแบ่งปันข้อมูล
- 1.2) ความรับผิดชอบ
- 1.3) การแก้ปัญหา

2. องค์ประกอบความรู้ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- 2.1) เข้าใจดิจิทัล
- 2.2) การใช้ดิจิทัล
- 2.3) การรู้สารสนเทศ

3. องค์ประกอบวิสัยทัศน์ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- 3.1) การสร้างวิสัยทัศน์
- 3.2) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์
- 3.3) การเผยแพร่วิสัยทัศน์

4. องค์ประกอบสื่อสาร มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- 4.1) ทักษะการสื่อสาร
- 4.2) ทศนคติในการสื่อสาร
- 4.3) ชัดเจนในการสื่อสาร

เอกรัตน์ เชื้อวงศ์ และวัลลภา อาริรัตน์ (2564, หน้า 891) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

(1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การรู้และใช้ดิจิทัล (Digital knowledge and use) การสื่อสารดิจิทัล (Digital communication) และ จริยธรรมในการใช้ดิจิทัล (Ethics in digital use)

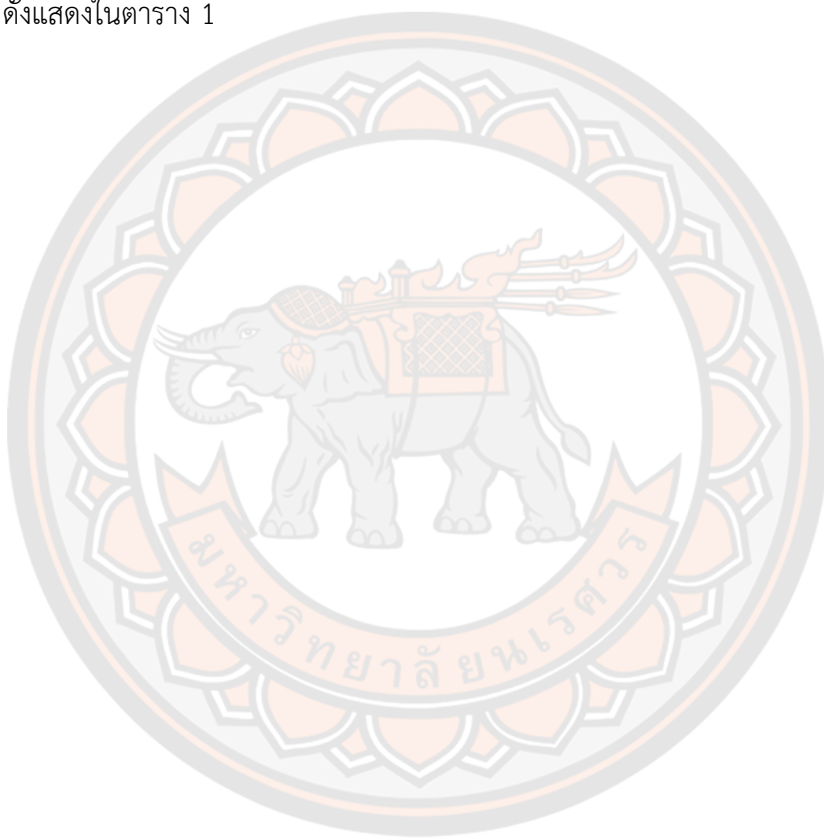
(2) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล (Digital Professionalism) มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Expertise in the use of digital technology) การบริหารจัดการเทคโนโลยี (Technology Management) และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล (Creating a digital learning environment)

(3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision) มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การสร้างวิสัยทัศน์ที่มุ่งดิจิทัล (Creating a digital vision) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (Participation in planning) และ

การสร้างวิสัยทัศน์ที่ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม (Creating a vision that promotes development and innovation)

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อการสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) ตามแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัย ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการและนักวิจัยเรียกชื่อต่างกัน

ดังนั้น เพื่อให้การนำเสนอองค์ประกอบแสดงในตารางสังเคราะห์มีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่ม (Grouping) องค์ประกอบที่มีความหมายเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน แต่เรียกชื่อต่างกันไว้ด้วยกัน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลตาม แนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัย							สรุป
	ISTE (2009)	เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559)	Lindsay Sullivan (2017)	ฉันทวัฒน์ ประโดพงษ์ (2561)	วิโรจน์ สารรัตนะและคณะ (2561)	พนกร บัวชูและทิพภาพร บัวชู (2562)	
1. วิสัยทัศน์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1. ด้านวิสัยทัศน์
2. การสร้างวัฒนธรรมในองค์กร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2. ด้านการสร้างวัฒนธรรม ในองค์กร
3. ความเป็นมืออาชีพ	✓	✓		✓		✓	3. ด้านการปฏิบัติงาน อย่างมืออาชีพ
4. การทำงานอย่างเป็นระบบ	✓			✓	✓		
5. การบริหารจัดการโครงสร้าง		✓					
6. การให้บริการข้อมูล					✓	✓	4. ด้านทักษะทางเทคโนโลยี
7. เข้าใจความรู้ความสามารถของ บุคลากร			✓	✓		✓	
8. ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	✓			✓			
9. การส่งเสริมพัฒนาบุคลากร		✓		✓	✓		
10. การเป็นแบบอย่างที่ดี		✓	✓	✓			5. ด้านการเป็นแบบอย่าง ที่ดี
11. การสร้างแรงจูงใจ		✓	✓	✓	✓		
12. การกำกับติดตามและให้คำปรึกษา		✓			✓		
13. การปรับตัว			✓				
14. การบริหารท่ามกลางความ หลากหลาย				✓			
15. การสร้างฐานการศึกษาให้มีการ พัฒนาอย่างยั่งยืน				✓			

จากตาราง 1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล สรุปว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านวิสัยทัศน์
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร
3. ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ
4. ด้านทักษะทางเทคโนโลยี
5. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ หมายถึง การมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล มีการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและสื่อดิจิทัล มุ่งเน้นการใช้และประยุกต์ใช้อุปกรณ์ สื่อดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ มีความรู้และเข้าใจเท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีดิจิทัล และนำมาใช้เพื่อการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน

2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์พลวัต ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมในการทำงานโดย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

3. ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ สามารถใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และใช้นวัตกรรมดิจิทัล มีการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบพัฒนา และสร้างสื่อเทคโนโลยีมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4. ด้านทักษะทางเทคโนโลยี หมายถึง สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัล ได้อย่างคล่องแคล่ว มีความทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ความเข้าใจ ความรู้ความสามารถพื้นฐานในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร ส่งเสริมในการพัฒนาครูและ บุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล ตลอดจนสามารถเผยแพร่ แบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่ สามารถบริหารท่ามกลางความหลากหลายในองค์กร สามารถ สร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่และการจัดการเรียนรู้ มีการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับตัวเข้ากับ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อสร้างเป็นฐานการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

ความหมายของเทคโนโลยี

คำว่า เทคโนโลยี (Technology) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545 , หน้า 6) กล่าวว่า เทคโนโลยี หมายถึง การประยุกต์อย่างมีระบบของความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือความรู้ด้านอื่นอันได้จัดระเบียบดีแล้ว ต่องานปฏิบัติทั้งหลาย

ไพศาล สุวรรณเศรษฐ์และคณะ (2547 , หน้า 3) กล่าวว่า เทคโนโลยี คือ การนำความรู้แนวคิด หลักการ เทคนิค วิธีการ กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนผลิตทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปกรณ์ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อให้ระบบงานเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ

กิดานันท์ มลิทอง (2548 , หน้า 5) กล่าวว่า เทคโนโลยี หมายถึง การนำแนวคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ ระเบียบวิธี กระบวนการ ตลอดจนผลิตทางวิทยาศาสตร์ทั้งในด้าน สิ่งประดิษฐ์และวิธีการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้เพื่อขยายขีดความสามารถของมนุษย์ ช่วยในการทำงานดีขึ้น และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานนั้นให้มากยิ่งขึ้น

อนุศักดิ์ ถิ่นไพศาล (2563 , หน้า 219) กล่าวว่า เทคโนโลยี หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ใช้เครื่องมือ ระบบ เครื่องจักรและวัสดุเพื่อเปลี่ยนสภาพแวดล้อมธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

สรุปได้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์พัฒนาขึ้น เพื่อช่วยในการทำงานหรือแก้ปัญหาในการทำงาน เป็นการประยุกต์นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อให้ระบบงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานนั้นให้มากยิ่งขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษา

อนุศักดิ์ ถิ่นไพศาล (2563 , หน้า 219) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างหรือจัดการกับสารสนเทศอย่างเป็นระบบและรวดเร็วโดยอาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (2551, หน้า 5) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ระบบการประยุกต์ผลิตผลทางวิทยาศาสตร์ (วัสดุ) และวิศวกรรม

(เครื่องมืออุปกรณ์) ผสมผสานกับแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ (วิธีการ) มาใช้ในการดำเนินการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการจัดระบบเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เทคโนโลยีการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับใดก็ตาม

กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 12) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึงกระบวนการของการบูรณาการอย่างซับซ้อน ที่รวมถึงบุคคล เทคนิควิธีการ แนวคิด วัสดุ อุปกรณ์ และองค์การ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหา การออกแบบวิธีดำเนินงาน การประเมิน และการจัดการเพื่อการแก้ปัญหา โดยรวมถึงทุกแง่มุมของการเรียนรู้ของมนุษย์ วิธีการแก้ปัญหาของเทคโนโลยีการศึกษา จะอยู่ในรูปแบบของทรัพยากรการเรียนรู้ โดยการเลือกออกแบบ เลือกและใช้ทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545 , หน้า 19) กล่าวว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การประยุกต์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างมีระบบเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน แก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มีความหมายไม่เพียงแต่เป็นวิทยาศาสตร์ทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังรวมหมายถึงวิทยาศาสตร์ทางจิตวิทยาและศาสตร์ในการจัดบริหารงานครอบคลุมทั้งด้านบริหารวิชาการและบริการ

กู๊ด (Good 1973:592) อ้างอิงจาก ไพศาล สุวรรณเศรษฐ์ และคณะ 2547 : 3) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบและส่งเสริมระบบการเรียนการสอน โดยเน้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องอย่างแน่นอ มีการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่ายึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติ โดยผ่านการวิเคราะห์และใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ รวมถึงเทคนิคการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่าง ๆ ในลักษณะสื่อประสม และการศึกษาด้วยตนเอง

ดังได้กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การนำเอาวิทยาศาสตร์นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีการศึกษา ยังมีภาพลักษณ์ของโสตทัศนศึกษา (Audio Visual Education) อยู่มาก เป็นผลทำให้เทคโนโลยีการศึกษามีภาพที่บุคคลทั่วไปมองและเข้าใจว่า ธรรมชาติของเทคโนโลยีการศึกษาเน้นหนักเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ ตลอดจนการนำผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา นับได้ว่าการที่บุคคลจำนวนมากมีความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวถือเป็นความเข้าใจที่ยังไม่ถูกต้องทั้งหมด เพราะธรรมชาติของเทคโนโลยีการศึกษา อีกมิติหนึ่งคือเทคโนโลยีระบบที่เน้นเกี่ยวกับการจัดการ การออกแบบ การวางแผน การดำเนินการตามแผนและการประเมิน ซึ่งเป็นการนำวิธีระบบมาใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือจัดสภาพการณ์ทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

เทคโนโลยีทางการศึกษานั้นเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งได้มีการจัดการกล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีทางการศึกษาไว้หลายประเด็นอาทิ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้มีพระบทบัญญัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีไว้ ดังนี้

มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดม เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคมหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่าเทคโนโลยีทางการศึกษามีความสำคัญต่อการเรียน การสอน การจัดการศึกษามีความหมายมากขึ้นกล่าวคือ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้กว้างขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนจะมีอิสระในการหาความรู้ สามารถทำให้การจัดการศึกษา อยู่บนรากฐานของวิธีการสร้างความเจริญก้าวหน้า ช่วยให้การจัดการศึกษามีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

สภาพการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบัน

1. การเรียนการสอนในระบบ

การสอนในระบบ (Formal Education) หมายถึง การที่เทคโนโลยีทางการศึกษามีส่วนสนับสนุนการเรียนการสอนในระบบ ในชั้นเรียนที่มีหลักสูตรเฉพาะ มีกรอบการเรียนรู้ที่ชัดเจนนักเรียน นักศึกษาต้องเข้าเรียนตามเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ โดยครูจะนำเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมเข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทำให้การเรียนการสอนในระบบเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2. สภาพการเรียนการสอนนอกระบบ

การสอนนอกระบบ (Informal Education) หมายถึง การที่เทคโนโลยีการศึกษามีส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนนอกระบบ คือการเรียนการสอนที่มีหลักสูตรเฉพาะกลุ่ม หรือหลักสูตรที่มีกรอบการเรียนรู้ค่อนข้างกว้างขวาง โดยไม่กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถ และโอกาสของผู้เรียนที่จะอำนวยความสะดวกการเรียนการสอนประเภทนี้ ผู้สร้างหลักสูตรจำเป็นต้องคัดเลือกเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมมาช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นสื่อ อุปกรณ์ ซึ่งได้แก่ ดาวเทียม โทรศัพท์เพื่อการศึกษา วิทยุเพื่อการศึกษา สื่อวัสดุ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือแม้กระทั่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครู หรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบจะกำหนดขึ้น

3. สภาพการเรียนการสอนตามอัธยาศัย

การสอนตามอัธยาศัย (Nonformal Education) หมายถึง การที่เทคโนโลยีการศึกษามีส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความจำกัดบางอย่าง แต่บางครั้งมีความต้องการได้รับความรู้ เป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพยายามจัดโอกาสให้กับบุคคลเหล่านี้ โดยใช้เทคโนโลยีการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เน้นระบบการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 3 ระบบการศึกษาดังนี้

มาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งแห่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ซึ่งการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันอื่นเป็นผู้จัด

นอกจากนั้นในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา ยังได้ระบุถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับการจัดระบบการศึกษาต่าง ๆ ไว้ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องของการจัดการ การบำรุงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างอย่างลุ่มอย่างสมดุลยั่งยืน
3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่ รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาวะแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดา เนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เน้นระบบการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสามารถจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบนี้ทั้งสามรูปแบบเลยก็ได้ โดยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้วนั้น สามารถใช้รูปแบบทั้ง 3 รูปแบบนี้ทั้งในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ด้วยเหมือนกัน

ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยใช้วิธีการบอกให้จดจำ แนะนำท่องจำเพื่อการสอนเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือวิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่างๆ ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์(2533, หน้า 460) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่สิ่งต่อไปนี้จะเกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่ไปใช้ได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, หน้า 255) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

ฮูและดันแคน (Hough and Duncan, 1970, หน้า 144) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าหมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีการสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถในการวิเคราะห์ผลได้

กู๊ด (Good, 1975, หน้า 588) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ฮิลล์ (Hills, 1982, หน้า 266) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ คือกระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

มอร์ (Moore, 1992, หน้า 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่พยายามช่วยให้บุคคลอื่นได้เกิดการพัฒนาด้านในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมา การจัดการเรียนรู้หมายถึง วิธีการกระบวนการและตัวบุคคล ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น ความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน และการรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เป็นการใช้เทคโนโลยีในทุกด้านของวงการศึกษา มาใช้เฉพาะในด้านการเรียนการสอน เพราะการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบย่อยส่วนหนึ่งของ การศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน จึงเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีการศึกษาด้วย ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 78) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษาเป็นการรวมถึงทรัพยากร และกระบวนการใด ๆ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ครูผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพ การสอนและช่วยให้การสื่อสารกับผู้เรียนกระจำง้างยิ่งขึ้น โดยอาจใช้กระบวนการเฉพาะหรือ เทคโนโลยีพิเศษเพื่อการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ ของผู้เรียนแต่ละคน หรือผู้เรียนเอง อาจเป็นผู้เลือกสรรกระบวนการหรือเทคโนโลยีเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและเอื้ออำนวย ความสะดวกในการเรียนของตน

หนูม้วน ร่มแก้ว (2547 ,หน้า 46) กล่าวว่า เทคโนโลยีการเรียนการสอน หมายถึง การนำเอาวัสดุ อุปกรณ์วิธีการต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างผสมผสานกันในเชิงระบบ รวมทั้งทฤษฎี การเรียนรู้และการสื่อความหมาย มาพัฒนาการเรียนการสอนให้สูงขึ้น การวางแผน ของครูเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนด สภาพ ท้องถิ่น ความพร้อมของโรงเรียน และความแตกต่างของผู้เรียนจะเป็นตัวกำหนดว่าครูควรจะใช้ กระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมแบบใดจึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ของหลักสูตร

สออดคล้องกับวุฒิชัย ประสารสอย (2545, หน้า 42) กล่าวว่า เทคโนโลยีการสอน เป็นส่วนประกอบย่อยของเทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีทางการสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและ เกี่ยวข้องกับบุคคล กรรมวิธีความคิดและเครื่องมือหรือวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ การวิเคราะห์และคิดหา วิธีการแก้ไขปัญหา การนำวิธีการแก้ไขปัญหามาใช้การประเมินผล การแก้ไขปัญหาและการควบคุม หรือจัดปัญหาเกี่ยวกับการสอนในสถานการณ์ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีระบบ และสามารถกำกับให้กระบวนการต่าง ๆ บรรลุผลหรือเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ได้

สรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ ทางเทคโนโลยี กรรมวิธีความคิด การวิเคราะห์และคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา การนำวิธีการแก้ไข ปัญหามาใช้การประเมินผลมาใช้ในการเรียนรู้และการสื่อความหมาย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ สูงขึ้น หรือจัดปัญหาเกี่ยวกับการสอนในสถานการณ์ที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไป อย่างมีระบบ และสามารถกำกับให้กระบวนการต่างๆบรรลุผลหรือเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ได้

การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ปัจจุบันมีอย่างหลากหลาย นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วิวรรณ จันทรเทพย์ (2542, หน้า 42) กล่าวว่า องค์ประกอบของเทคโนโลยีที่ใช้การเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. อุปกรณ์การสอน เป็นการใช้เทคโนโลยีในระดับเครื่องช่วยการสอนของครู เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน ขยายความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เป็นการเพิ่มสัมผัสจากการใช้หูฟัง ครูพูดอย่างเดียว ให้มีสัมผัสหลายทาง โดยการใช้ภาพใช้เสียงจากเสียงจริงหรือใช้วัสดุจำลอง เป็นต้น การใช้เทคโนโลยีระดับนี้จะต้องควบคู่ไปกับการสอนของครูตลอดเวลาจึงจะได้ผลดี

2. วิธีสอน เป็นการใช้เทคโนโลยีแทนการสอนของครูด้วยตัวเอง โดยผู้สอน ไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่แห่งเดียวกับผู้เรียนเสมอไป เช่น การสอนทางไกลโดยใช้วิทยุ โทรทัศน์ หรือเอกสารทางไปรษณีย์ การใช้เทคโนโลยีระดับนี้บทบาทของครูต่อหน้าผู้เรียนลดลงมีผลดีในแง่การจัดกิจกรรม การใช้เครื่องมือ การสร้างบรรยากาศชวนสนใจ แต่มีข้อเสีย คือ ไม้มีความผูกพันระหว่างครูกับผู้เรียน

3. การจัดระบบการศึกษา เป็นการใช้เทคโนโลยีการศึกษาระดับกว้าง สามารถจัดระบบการศึกษาตอบสนองผู้เรียนได้จำนวนมาก เช่น ระบบการสอนทางไกล การสอนออนไลน์ เป็นต้น

วุฒิชัย ประสารสอย (2545, หน้า 26) กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีทางการสอนไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมงานพัฒนาการสอน แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบคือ

1.1 การบริหารงานหน่วยงานหรือองค์กร ประกอบด้วย การกำหนด จุดมุ่งหมาย และนโยบายการให้การสนับสนุน การจัดบริการที่มีประสิทธิภาพ และการประสานสัมพันธ์ของหน่วยงานทุกหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการเรียนการสอน

1.2 การบริหารงานบุคคล เป็นการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ประกอบด้วย การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การว่าจ้าง การพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการ และการประเมินผล การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาการสอน มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยตั้งอยู่บนรากฐานของการวิจัย การออกแบบ การผลิต การประเมินผล การเลือก การใช้ความช่วยเหลือและการใช้ระบบการสอน การดำเนินงานดังกล่าวต้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบของระบบการสอน

3. องค์ประกอบของระบบการสอน เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเทคโนโลยีทางการสอนที่ควรได้รับการพิจารณาและกำหนดโครงสร้างก่อนการออกแบบการสอน องค์ประกอบ

ของระบบการสอน ได้แก่ ข่าวสาร ข้อมูล บุคลากร วัสดุ เครื่องมือ เทคนิคหรือวิธีการและอาคารสถานที่

4. ผู้เรียน เป้าหมายของเทคโนโลยีทางการสอนก็คือ ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ สุขภาพทางร่างกายและจิตใจ ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ทักษะ ความสนใจ ความต้องการในการเรียนรู้และเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล

ณัฐกร สงคราม (ม.ป.ป.) ได้อธิบายการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาและสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน โดยมีลำดับ การพัฒนาแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นรากฐานสำหรับขั้นตอนต่อไป โดยผู้พัฒนาสื่อจะต้องระบุเป้าหมาย ความต้องการหรือปัญหาและทำการวิเคราะห์ผู้เรียน ทรัพยากร ทีมงาน งบประมาณ ระยะเวลาปฏิบัติงาน

2. การออกแบบ (Design) ขั้นตอนการออกแบบเป็นการใช้ผลลัพธ์จากขั้นตอนการวิเคราะห์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์สำหรับพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยจะต้องเริ่มจากการระบุวัตถุประสงค์จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์ของการเรียนการสอนและออกแบบโครงสร้างของสื่อ

3. การพัฒนา (Development) เป็นการต่อยอดมาจากขั้นตอนการออกแบบ เพื่อเป็นต้นแบบให้ฝ่ายผลิตทำการผลิตสื่อตามแบบที่กำหนดไว้ตั้งแต่การจัดหาส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ภาพ กราฟิก เสียง จากนั้นจึงเข้าสู่การติดต่อหรือการเขียนโปรแกรม ซึ่งหากมีการวางแผน และออกแบบที่ดีแล้วการปฏิบัติงานในขั้นนี้ก็จะเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว

4. การนำไปใช้ (Implement) เป็นการนำสื่อไปใช้งานจริง โดยเริ่มจากการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อพิจารณาความถูกต้อง ความสมบูรณ์ความเหมาะสมของสื่อ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองในลักษณะนำร่อง (Pilot Testing) กับกลุ่มตัวอย่างเพียงไม่กี่คน แล้วจึงนำไปทดลองภาคสนาม (Field Testing) กับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่

5. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

กิดานันท์ มลิทอง (2548, หน้า 87) ได้อธิบายกระบวนการออกแบบระบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analysis) โดยทำการวิเคราะห์ใน 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์ความจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อค้นหาว่ามีความจำเป็นที่ต้องจัดระบบการเรียนการสอนในเรื่องนั้นหรือไม่ อาจใช้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นตัวหลัก หรืออาจค้นหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Task Analysis) เป็นการวิเคราะห์การเรียนการสอนว่า เป็นลักษณะใด ทั้งนี้ในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจเรียนรู้เพียงเฉพาะเนื้อหา (Knowledge) หรือเป็นการปฏิบัติ (Procedures) หรืออาจมีทั้งสองอย่างรวมกันก็ได้ หากเป็นการสอนในเนื้อหาจะเรียกว่า “การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)” หากเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติ เรียกว่า “การวิเคราะห์ภารกิจงาน (Task Analysis)” วิธีการวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาและงานโดยทั่วไปจะเริ่มต้นด้วยการตั้งเป็นวัตถุประสงค์ของการกำหนดจุดมุ่งหวังที่เกิดขึ้น เป็นวัตถุประสงค์ที่สามารถสังเกต วัดผลและประเมินได้ใน ลักษณะของ “วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม(Behavioral Objectives)”

1.3 การวิเคราะห์การสอน เป็นการวิเคราะห์ว่าจะทำการสอนอย่างไร มีลำดับขั้นตอนอย่างไร ใช้รูปแบบการสอนใด หรือใช้สื่อประกอบการสอนอย่างไร เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. การออกแบบ (Design) การออกแบบในระบบการสอนเป็นการระบุวิธีการสอนโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ทั้ง 3 อย่างมาใช้ในการตัดสินใจว่าการสอนอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ในการสอนคืออะไร
- ตัวบ่งชี้ที่กำหนดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คืออะไร
- ต้องใช้วิธีการและกลยุทธ์ใดบ้างในการจัดการเรียนการสอน
- เนื้อหาบทเรียนควรมีอะไรบ้าง มีวิธีการนำเสนอเนื้อหาอย่างไรผู้เรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้สูงสุด

- ควรใช้สื่อและเทคโนโลยีใดบ้างมาช่วยเสริมการเรียนรู้
- มีวิธีการสื่อสารหรือการส่งผ่านเนื้อหาอย่างไรที่จะให้ผลคุ้มค่าที่สุด
- มีวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างไร

3. การพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนของการผลิตและการใช้ซึ่งเป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดกับนักเทคโนโลยีการศึกษาในการผลิตสื่อทั้งวัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการสอนตามทีออกแบบไว้ รวมทั้งประสานงานกับผู้สอนเพื่อวางแผนและเขียนแผนการสอน คู่มือการสอน แบบทดสอบ แบบประเมิน โดยผู้ออกแบบต้องตรวจสอบว่าสิ่งที่ผลิต มานั้นมีคุณภาพดีและสามารถใช้ในการสอนและการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. การดำเนินการ (Implementation) เป็นขั้นตอนของการนำระบบการสอนที่ออกแบบไว้ มาใช้ในสภาพการเรียนรู้จริงของการเรียนการสอน ในขั้นนี้ผู้ออกแบบควรจะต้องอธิบายวิธีการใช้ ระบบการสอนที่ออกแบบไว้แก่ผู้สอนอย่างละเอียด พร้อมจัดทำคู่มือประกอบด้วย เพื่อให้ผู้สอน สามารถดำเนินการสอนได้อย่างราบรื่น

5. การประเมิน (Evaluation) เมื่อดำเนินการสอนผ่านไปแล้ว ขั้นสุดท้ายคือการประเมิน ระบบการสอนว่ามีปัญหาอุปสรรคใดบ้างในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ทั้งหมด การประเมินนั้น สุดท้ายนี้จะเป็นลักษณะของการ “ประเมินสรุปผล(Summative Evaluation)” โดยเป็นการประเมิน ประสิทธิภาพของระบบการสอนโดยตรงในส่วนของผลกระทบจากเนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียน การสอน และวิธีการสอน เป็นต้น

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2560, หน้า 106) อ้างถึงใน Kemp, 1985 กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีทางการสอนในลักษณะของการออกแบบระบบ การสอน (Instructional Design) เพื่อมาใช้ในการจัดระบบการเรียนรู้ให้บังเกิดผลสำเร็จในการ เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนนั้น ย่อมต้องมีการ วางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อการออกแบบการสอนขึ้นมาใช้ โดยในกระบวนการของการออกแบบ การสอนนั้นจะต้องประกอบไปด้วยหลักพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้เรียน (Learners or Trainees) โดยการพิจารณาลักษณะของผู้เรียน เพื่อการออกแบบโปรแกรมการสอนที่เหมาะสม
2. วัตถุประสงค์ (Objectives) โดยการตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างในการสอนนั้น
3. วิธีการและกิจกรรม (Methods and Activities) โดยกำหนดวิธีการประเมินผลเพื่อตัดสินว่า การเรียนรู้นั้นประสบผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่
4. การประเมินผล (Evaluation) โดยกำหนดวิธีการประเมินผลเพื่อตัดสินว่า การเรียนรู้นั้นประสบผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่

วิไลพร พิทักษา (2561, หน้า 41-42) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนนี้ ต้องอาศัยนโยบายด้าน ICT ของโรงเรียน เพราะการนำเทคโนโลยีมาเพื่อการเรียน การสอนนั้นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง โดยโรงเรียนต้องดำเนินการให้มีวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อ การใช้งานในอัตราส่วนที่เหมาะสมและสะดวกในการใช้งาน กระจายสู่ห้องเรียน มากกว่ารวมอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง และเน้นการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1 ด้านอุปกรณ์ (Hard ware) โรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ให้พอเพียงต่อการใช้งาน และกระจายลงสู่ห้องเรียน มากกว่าจะกระจุกอยู่ในห้องใดห้องหนึ่ง ซึ่งจะเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้อุปกรณ์เพื่อนำเสนอผลงาน และศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว ทันท่วงทีเหตุการณ์อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่ควรจัดให้มีในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ (เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์) ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา (ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ) ห้องปฏิบัติการศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุดสำหรับสืบค้นข้อมูล และใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ห้องเรียนอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

2 . ด้านสื่อการเรียนการสอน (Soft ware) โรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน โดยจัดเป็นศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประเภทสารคดี สื่อประเภทสถานการณ์จำลอง สื่อประเภทฝึกทักษะต่าง ๆ

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม การผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มีการวิจัย วิเคราะห์ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

ฐานิย์ ธรรมเมธา (2564, ออนไลน์) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ตามที่ Seels and Richey (1994) ได้ศึกษาไว้ ประกอบด้วย 5 ขอบข่ายใหญ่ และแต่ละขอบข่ายใหญ่แยกเป็น 4 ขอบข่ายย่อย รวมเป็นขอบข่ายย่อยทั้งหมด 20 ขอบข่าย ดังนี้

1) การออกแบบ (design) คือ กระบวนการในการกำหนดสภาพของการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1 การออกแบบระบบการสอน (instructional systems design) เป็นวิธีการจัดการที่รวมขั้นตอนของการสอนประกอบด้วย

การวิเคราะห์ (analysis) คือ กระบวนการที่กำหนดว่าต้องการให้ผู้เรียนได้รับอะไรเรียนในเนื้อหาอะไร

การออกแบบ (design) คือ กระบวนการที่จะต้องระบุว่าจะให้ผู้เรียนเรียนอย่างไร

การพัฒนา (development) คือ กระบวนการสร้าง ผลิตสื่อวัสดุการสอน

การนำไปใช้ (implementation) คือ การใช้วัสดุและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการสอน

การประเมิน (evaluation) คือ กระบวนการในการประเมินการสอน

1.2 ออกแบบ (message design) เป็นการวางแผน เปลี่ยนแปลงสาระการเรียนรู้ เน้นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ประยุกต์ความรู้บนพื้นฐานของความสนใจ การรับรู้ ความจำ การออกแบบสาระการเรียนรู้ มีจุดประสงค์เพื่อการสื่อความหมายกับผู้เรียน

1.3 กลยุทธ์การสอน (instructional strategies) เน้นที่การเลือก ลำดับเหตุการณ์ และกิจกรรมในบทเรียน ในทางปฏิบัติกลยุทธ์การสอนมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์การเรียนรู้ ผลของปฏิสัมพันธ์นี้สามารถอธิบายได้โดยโมเดลการสอน การเลือกยุทธศาสตร์การสอนและโมเดลการสอน ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้ รวมถึงลักษณะผู้เรียน ธรรมชาติของเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของผู้เรียน

1.4 ลักษณะผู้เรียน (learner characteristics) คือลักษณะและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่จะมีผลต่อกระบวนการเรียน การสอน การเลือก และการใช้ยุทธศาสตร์การสอน

2) การพัฒนา (development) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนการออกแบบ ประกอบด้วย

2.1 เทคโนโลยีสิ่งพิมพ์ (print technologies) เป็นการผลิต หรือส่งสาร สื่อด้านวัสดุ เช่น หนังสือ โสตทัศนวัสดุพื้นฐานประเภทภาพนิ่ง ภาพถ่าย รวมถึงสื่อข้อความ กราฟิก วัสดุภาพสิ่งพิมพ์ ทัศนวัสดุ สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของการพัฒนา การใช้สื่อวัสดุการสอนอื่น ๆ

2.2 เทคโนโลยีโสตทัศนูปกรณ์ (audiovisual technologies) เป็นวิธีการในการจัดหา หรือส่งถ่ายสาร โดยใช้เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำเสนอสารต่าง ๆ ด้วยเสียง และภาพ โสตทัศนูปกรณ์จะช่วยแสดงสิ่งที่เป็นธรรมชาติจริง ความคิดที่เป็นนามธรรม เพื่อผู้สอนนำไปใช้ให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

2.3 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (computer-based technologies) เป็นวิธีการในการจัดหา หรือส่งถ่ายสารโดยการใช้ไมโครโพรเซสเซอร์ เพื่อรับและส่งข้อมูลแบบดิจิทัล ประกอบด้วย คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์จัดการสอน โทรคมนาคม การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ การเข้าถึงและใช้แหล่งข้อมูลในเครือข่าย

2.4 เทคโนโลยีบูรณาการ (integrated technologies) เป็นวิธีการในการจัดหา หรือส่งถ่ายข้อมูลกับสื่อหลาย ๆ รูปแบบภายใต้การควบคุมของคอมพิวเตอร์

3) การใช้ (Utilization) เป็น การใช้ กระบวนการ และแหล่งทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย

3.1 การใช้สื่อ (media utilization) เป็นระบบของการใช้สื่อ แหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียน โดยใช้กระบวนการตามที่ผ่านมาการออกแบบการสอน

3.2 การแพร่กระจายนวัตกรรม (diffusion of innovations) เป็นกระบวนการสื่อความหมาย รวมถึงการวางยุทธศาสตร์ หรือจุดประสงค์ให้เกิดการยอมรับนวัตกรรม

3.3 วิธีการนำไปใช้และการจัดการ (implementation and institutionalization)

เป็นการใช้สื่อการสอนหรือยุทธศาสตร์ในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่อง และใช้นวัตกรรมการศึกษาเป็นประจำในองค์กร

3.4 นโยบาย หลักการและกฎระเบียบข้อบังคับ (policies and regulations)

เป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคมที่ส่งผลต่อการแพร่กระจาย และการใช้เทคโนโลยีการศึกษา

4) การจัดการ (management) เป็นการควบคุมกระบวนการทางเทคโนโลยีการศึกษา ตลอดจน

การวางแผน การจัดการ การประสานงาน และการให้คำแนะนำ ประกอบด้วย

4.1 การจัดการโครงการ (project management) เป็นการวางแผน กำกับ

ควบคุม การออกแบบ และพัฒนาโครงการสอน

4.2 การจัดการแหล่งทรัพยากร (resource management) เป็นการวางแผน

กำกับ ควบคุมแหล่งทรัพยากร ที่ช่วยระบบและการบริการ

4.3 การจัดการระบบส่งถ่าย (delivery system management)

เป็นการวางแผน กำกับ ควบคุมวิธีการซึ่งแพร่กระจายสื่อการสอนในองค์กร รวมถึงสื่อ และวิธีการใช้ที่จะนำเสนอสารไปยังผู้เรียน

4.4 การจัดการสารสนเทศ (information management)) เป็นการวางแผน

กำกับ ควบคุม การเก็บ การส่งถ่าย หรือกระบวนการของข้อมูลสารเพื่อสนับสนุนแหล่งทรัพยากรการเรียน

5. การประเมิน (evaluation) กระบวนการหาข้อมูลเพื่อกำหนดความเหมาะสมของ

การเรียนการสอน ประกอบด้วย

5.1 การวิเคราะห์ปัญหา (problem analysis) เป็นการทำให้ปัญหาสิ้นสุดโดย

การใช้ข้อมูลต่าง ๆ และวิธีการที่จะช่วยตัดสินใจ

5.2 เกณฑ์การประเมิน (criterion-referenced measurement) เทคนิคการใช้

เกณฑ์เพื่อประเมินการสอน หรือประเมินโครงการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

5.3 การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) มีการใช้ข้อมูลอย่าง

เหมาะสมจากการประเมินความก้าวหน้าเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาต่อไป

5.4 การประเมินผลสรุป (summative evaluation) มีการใช้ข้อมูลอย่าง

เหมาะสมที่จะตัดสินใจกับการดำเนินงานโปรแกรม หรือโครงการต่อไป

จากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ข้างต้น พบว่าแนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านมีส่วนที่คล้ายคลึงกันและมีส่วนที่แตกต่างกันไป โดยผู้วิจัยได้นำการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้จากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านมาสังเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาข้อสรุปดังตารางสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการและนักการศึกษา								
การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้								สรุป
		กวีวรรณ จันทร์แพทย์ (2542)	นุติชัย ประสารสอย (2545)	ณัฐกร สงคราม (ม.ป.ป)	กิตานันท์ มลิทอง (2548)	สุรศักดิ์ ปาเอ (2560)	วิไลพร พัทธกะ (2561)	สุภาภรณ์ ธรรมเมธา (2564)
1. ด้านอุปกรณ์การสอน		✓					✓	
2. ด้านการออกแบบการสอน		✓	✓	✓	✓	✓		✓
3. ด้านการจัดการศึกษา		✓	✓			✓		✓
4. ด้านการนำไปใช้				✓	✓		✓	✓
5. ด้านผู้เรียน			✓			✓		
6. ด้านการวิเคราะห์				✓	✓			
7. ด้านการพัฒนาการสอน			✓	✓	✓			✓
8. ด้านการสนับสนุนบุคลากร						✓	✓	
9. ด้านการประเมินผล				✓	✓	✓		✓
								สรุป
								1. ด้านเตรียมการสอน
								2. ด้านการนำไปใช้จัดการเรียนรู้
								3. ด้านการพัฒนา
								4. ด้านการประเมินผล

จากตาราง 2 สามารถสังเคราะห์การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการสอน หมายถึง การออกแบบวิธีการสอนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน การออกแบบวิธีการและกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน อาทิเช่น การเตรียมคอมพิวเตอร์ให้พอเพียงต่อการใช้งาน การติดตั้งระบบและอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน การติดตั้งระบบสัญญาณดาวเทียมหรือเครือข่ายการเชื่อมต่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน ซึ่งสื่อด้านอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประเภทสารคดี สื่อประเภทสถานการณ์จำลอง สื่อประเภท ฝึกทักษะต่าง ๆ

2. ด้านการนำไปใช้จัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ มาผสมผสานกันในเชิงระบบ รวมทั้งทฤษฎี มาจัดการเรียนรู้และการสื่อความหมาย การนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย เช่น ระบบการสอนทางไกล การสอนออนไลน์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน และศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่จัดให้มีในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สำหรับสืบค้นข้อมูล ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

3. ด้านการพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การจัดหาส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ภาพ กราฟิก เสียง จากนั้นจึงเข้าสู่การวางแผนและออกแบบที่ดีแล้วนำไป มีความต้องการหรือเกิดปัญหาใดบ้าง และทำการวิเคราะห์ผู้เรียน ทรัพยากร งบประมาณ ระยะเวลาปฏิบัติงาน อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนตามทีออกแบบไว้นั้นมีคุณภาพดีและสามารถใช้ในการสอนและการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม การผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มีการวิจัย วิเคราะห์ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

4. ด้านการประเมินผล หมายถึง การวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในส่วนของผลกระทบจากเนื้อหา บทเรียน สื่อการเรียนการสอน และวิธีการสอน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน การจัดการเรียนรู้มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ทั้งหมด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

บริบทของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

1. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ได้แก่

1.1 การกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับ นโยบายและมาตรฐานการศึกษา

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในรูปแบบที่หลากหลาย ในเขตพื้นที่การศึกษา

1.5 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น

2. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม) และกฎหมายอื่น ดังนี้

2.1 อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

2.3 รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

3. อำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ดังนี้

3.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานและความต้องการท้องถิ่น

3.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและ หน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงาน ข้างต้นได้รับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา

3.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา

3.6 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้ง ทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

3.7 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลาย

3.9 ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3.10 ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน ด้านการศึกษา

3.11 ประสานและปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งส่วนราชการตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มนโยบายและแผน
3. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
4. กลุ่มบริหารงานบุคคล
5. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
8. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
9. กลุ่มกฎหมายและคดี
10. หน่วยตรวจสอบภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอขาณุวรลักษบุรี อำเภอคลองขลุง อำเภอคลองลาน

อำเภอทรายทองวัฒนา อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอบึงสามัคคี ซึ่งมีการจัดการศึกษาในระดับ
ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เป็นองค์กรส่งเสริม
สนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาภาคบังคับให้ได้มาตรฐาน บนพื้นฐานของความเป็น
ไทย”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถใน
การแข่งขัน
3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะใน
ศตวรรษที่ 21 และพัฒนาศักยภาพและคุณภาพ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมือ
อาชีพ
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทาง
การศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
6. ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้
เทคโนโลยี ดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาสู่ Thailand 4.0

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็น
พลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม
และผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม
2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา
และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีศักยภาพและคุณลักษณะ ดังนี้
 - 3.1 ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้
มีทักษะ มีสมรรถนะ ตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสม

ตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และจรรยาบรรณ ตามมาตรฐานวิชาชีพ

4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

5. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

ค่านิยม

“ครูและบุคลากรมีความรู้ มุ่งสู่กระบวนการ ทำงานแบบมืออาชีพ”

ประเด็นนโยบาย

ประเด็นนโยบายที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

ประเด็นนโยบายที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเด็นนโยบายที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นนโยบายที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ประเด็นนโยบายที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นนโยบายที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผ่องพรรณ พลราช (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำ

ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกัน

คะนิงนิตย กิจวิธิ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียร มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างก็มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้าน และรายข้อไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ คือ มีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรม และข้อ 4 ในด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี คือ มีความสามารถนำประชาชน/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างก็มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้าน และรายข้อไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ คือ มีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรม และข้อ 7 ในด้านการมีวิสัยทัศน์คือ มีผลสำเร็จของงานบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เช่น ได้รับเกียรติบัตรผู้บริหารดีเด่น สถานศึกษาต้นแบบ ฯลฯ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทินกร บัวชูและทิพาพร บัวชู (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว 3) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ 4) ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

สุชญา โกมลวานิชและคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การสื่อสารดิจิทัล ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล และการสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล 2) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัว คือ กำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ และ 3) การรู้ดิจิทัล ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ตัว คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างสื่อดิจิทัลมาบูรณาการการเรียนรู้

ชุดิรัตน์ กาญจนชนชัย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 12 ตัวบ่งชี้ จำแนกตามมิติขององค์ประกอบในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบความร่วมมือ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การแบ่งปันข้อมูล 2) ความรับผิดชอบ 3) การแก้ปัญหา องค์ประกอบความรู้ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เข้าใจดิจิทัล 2) การใช้ดิจิทัล 3) การรู้สารสนเทศ องค์ประกอบวิสัยทัศน์ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 3) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และองค์ประกอบ การสื่อสาร มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะคติในการสื่อสาร 3) ชัดเจนในการสื่อสาร โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการวิจัย 60 พฤติกรรมบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายที่เหมาะสมสำหรับการคัดสรรไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ/น้อยกว่า 20 % 2. โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก โดยพิจารณาได้จากค่าไคสแควร์ เท่ากับ 7.863 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 6 (df=1.31) ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.248 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.998 มีค่าดัชนีระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.973 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.022 3. องค์ประกอบ (Factor Loading) ที่เป็นค่ามาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกองค์ประกอบ ส่วนตัวบ่งชี้และพฤติกรรมบ่งชี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่เป็นค่ามาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์ 0.30 ทุกตัวบ่งชี้และทุกพฤติกรรมบ่งชี้

สรวิษฐ์ ศรีทอง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพการศึกษาการท่าอากาศยาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพการศึกษาการท่าอากาศยาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณลักษณะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพการศึกษาการท่าอากาศยาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยมีด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพการศึกษาท่าอากาศยาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน โดยมีด้านบุคลิกภายนอกและด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้านบุคลิกภาพภายนอก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้านการปฏิบัติงาน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่

อมรรัตน์ เหล็กกล้า (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา และข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา จำนวน 237 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าไคสแควร์ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาด้านวิธีการใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาพบปัญหา มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 นอกจากนี้ความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และมีความต้องการพัฒนาด้านเทคนิควิธีการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ปัจจัยด้านชีวสังคม ได้แก่ ประสบการณ์และการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยภายนอกด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ทางการศึกษา ด้านเทคนิคการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน สำหรับปัญหาความต้องการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่สำคัญ พบว่า ขาดผู้เชี่ยวชาญ อบรมให้ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ อุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา อย่างสูง เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนของครูผู้สอน ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า ควรได้รับความช่วยเหลือ จากภาครัฐบาล ด้านงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา

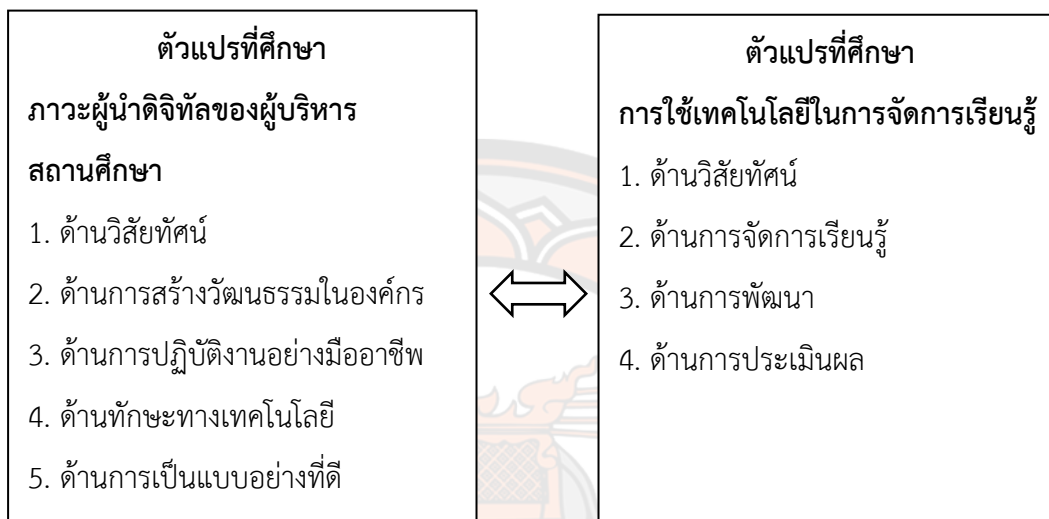
วไลลักษณ์ นามวงศ์ (2555) ได้ทำการวิจัยสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการ จัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พะเยา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และสภาพปัญหาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยประชากรเป็นครูกลุ่มดอกคำใต้ 1 จำนวนทั้งสิ้น 155 คน ปีการศึกษา 2555 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ เรียนรู้ของครูกลุ่มโรงเรียนดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการ จัดการเรียน การสอนของครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการใช้สื่อวีดิทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัญหาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้รายด้านโดยภาพรวม สรุปได้ดังนี้คือ ครูไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการสร้างสื่อด้านเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอระบบคอมพิวเตอร์มีคุณภาพต่ำ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน ในการ จัดซื้อสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ข้อเสนอแนะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้รายด้านโดยภาพรวมมีดังนี้ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับการใช้ และผลิตสื่อเทคโนโลยีสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพ สนับสนุน สื่อเทคโนโลยี (สื่อ ICT) เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนให้มีจำนวนที่เพียงพอ

พฤทธิพล ชารี(2556) ได้ทำการวิจัยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สหวิทยาเขตเวียงเรือคำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87) ค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างกำลังคน ให้มีศักยภาพใน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.78) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษา (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90) และยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.86) ตามลำดับ 2) สภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.05) ค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้าง กำลังคนให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.94) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนการเรียนการสอน ด้วยการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.01) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.05) และยุทธศาสตร์ที่ 4 การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษา (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.11) ตามลำดับ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทาง การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ 1) สถานศึกษาควรมีการจัดทำ แผนพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามบริบทของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาควรมีแผนพัฒนาระบบเครือข่ายรวมทั้ง โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารให้มีความเหมาะสม 3) สถานศึกษา ควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระ ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิด วิเคราะห์ หรือการแก้ปัญหาด้วยการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) สถานศึกษาควรมีการพัฒนาห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่ประกอบด้วยระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้ ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับครูและนักเรียน โดยผ่านระบบ เครือข่ายเว็บไซต์ของโรงเรียน 6) สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดชุมชนออนไลน์สร้างสังคม แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิง สร้างสรรค์ เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 7) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,404 คน จาก 182 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 306 คน จาก 182 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 43) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามอำเภอ ปีการศึกษา 2564

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คลองลาน	313	68
2. ขาณุวรลักษบุรี	409	89
3. คลองขลุง	296	65
4. ทวายทองวัฒนา	110	24
5. ปางศิลาทอง	160	35
6. บึงสามัคคี	116	25
รวมทั้งสิ้น	1,404	306

ที่มา: รายงานข้อมูลสถานศึกษา ณ วันที่ 13 สิงหาคม 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ประกอบด้วย

1. ด้านวิสัยทัศน์	จำนวน	6 ข้อ
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร	จำนวน	4 ข้อ
3. ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ	จำนวน	7 ข้อ
4. ด้านทักษะทางเทคโนโลยี	จำนวน	5 ข้อ
5. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	จำนวน	7 ข้อ

รวมทั้งสิ้นจำนวน 29 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัล	อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัล	อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัล	อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัล	อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัล	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ประกอบด้วย

1. ด้านการเตรียมการสอน	จำนวน	6	ข้อ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	จำนวน	8	ข้อ
3. ด้านการพัฒนา	จำนวน	7	ข้อ
4. ด้านการประเมินผล	จำนวน	6	ข้อ

รวมทั้งสิ้นจำนวน 27 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
3	หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

2.2 ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 เขียนนิยามศัพท์เฉพาะให้สอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.4 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.5 หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย

1) ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา ข้าราชการเกษียณ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปิตตา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิทย์ ไพรมหานิยม อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยกำหนดดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.6 นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

ถ้า $IOC \geq 0.50$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา

ถ้า $IOC < 0.50$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา

2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha – Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ง หน้า 130)

2.8 นำข้อมูลจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยทำการจัดส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและประสานขอความร่วมมือจากครูในโรงเรียนตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามอันได้รับจัดส่งกลับคืนจำนวน 306 ฉบับ จากที่ส่งไปจำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ชูศรี วงรัตน์, 2553: 138)

- 4.50 – 5.00 มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ชูศรี วงรัตน์, 2553: 138)

- 4.50 – 5.00 มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment-Correlation Coefficient) มีเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงรัตน์, 2544: 316)

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง -1 และ +1 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน ถ้าเป็นไปในทางบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ลักษณะคล้ายตามกัน แต่ถ้าในทางลบแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน สำหรับการพิจารณาระดับความสัมพันธ์สามารถพิจารณาได้ดังนี้

- 0.90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
- 0.71 – 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
- 0.30 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
- ต่ำกว่า 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
- 0.0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการศึกษากการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.วุฒิการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	148	48.40
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	158	51.60
รวม	306	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	105	34.30
10 – 20 ปี	48	15.70
มากกว่า 20 ปี	153	50.00
รวม	306	100.00

จากตาราง 4 พบว่าสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.60 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48.40 และจำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานพบว่าประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.30 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.70

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.22	0.65	มาก
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร	3.99	0.61	มาก*
3. ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ	4.02	0.65	มาก
4. ด้านทักษะทางเทคโนโลยี	4.05	0.69	มาก
5. ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.12	0.71	มาก
รวม	4.08	0.61	มาก

จากตาราง 5 พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X}$ = 4.12) รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะทางเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.05) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X}$ = 3.99)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์

ด้านวิสัยทัศน์	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษา	4.18	0.88	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล	4.34	0.75	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและสื่อดิจิทัล	4.26	0.74	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ	4.08	0.77	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และเข้าใจเท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล	4.10	0.82	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน	4.35	0.75	มาก*
โดยรวม	4.22	0.65	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านวิสัยทัศน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.35) และรองลงมาคือข้อ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.34) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ ($\bar{X}$ = 4.08)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร

ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีเป็นปกติในองค์กร	3.90	0.63	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้นวัตกรรมดิจิทัลเป็นปกติในองค์กร	3.89	0.72	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างวัฒนธรรมในการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.05	0.76	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล	4.10	0.72	มาก*
โดยรวม	3.90	0.63	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.90) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10) และรองลงมาคือข้อ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างวัฒนธรรมในการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้นวัตกรรมดิจิทัลเป็นปกติในองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ	3.88	0.79	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว	4.02	0.73	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมดิจิทัลในการเรียนรู้	4.03	0.77	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ	4.08	0.82	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาการสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.09	0.81	มาก*
6. สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.98	0.74	มาก
7. สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.02	0.71	มาก
โดยรวม	4.01	0.65	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาการสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09) และรองลงมาคือข้อ 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านทักษะทางเทคโนโลยี

ด้านทักษะทางเทคโนโลยี	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว	3.97	0.85	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล	4.08	0.84	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรู้ความสามารถพื้นฐานในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร	4.05	0.76	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล	4.17	0.75	มาก*
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.98	0.81	มาก
โดยรวม	4.05	0.69	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านทักษะทางเทคโนโลยี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) และรองลงมาคือข้อ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่	4.16	0.81	มาก*
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารท่ามกลางความหลากหลายในองค์กร	4.07	0.81	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงาน	4.15	0.83	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้	4.09	0.78	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.06	0.80	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล	4.20	0.76	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาแหล่งแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อสร้างเป็นฐานการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน	4.13	0.79	มาก
โดยรวม	4.12	0.71	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16) และรองลงมาคือข้อ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม

การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการเตรียมการสอน	4.28	0.54	มาก*
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.14	0.55	มาก
3. ด้านการพัฒนา	4.19	0.54	มาก
4. ด้านการประเมินผล	4.08	0.64	มาก
โดยภาพรวม	4.17	0.51	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการเตรียมการสอน

การเตรียมการสอน	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ครูกำหนดวัตถุประสงค์โดยการใช้เทคโนโลยีในการสอน	4.31	0.63	มาก
2. ครูมีการออกแบบวิธีการในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม	4.35	0.61	มาก
3. ครูมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน	4.22	0.71	มาก
4. ครูติดตั้งระบบซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน	4.17	0.74	มาก
5. ครูมีการติดตั้งระบบสัญญาณเครือข่ายการเชื่อมต่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.31	0.64	มาก
6. ครูเตรียมสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน	4.33	0.59	มาก
โดยรวม	4.28	0.54	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการเตรียมการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.288) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2. ครูมีการออกแบบวิธีการในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35) และรองลงมาคือ ข้อ 6. ครูเตรียมสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4. ครูติดตั้งระบบซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ครูมีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้	4.33	0.57	มาก
2. ครูมีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน	4.16	0.70	มาก
3. ครูสามารถจัดกิจกรรมสอนโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์	4.19	0.65	มาก
4. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย	4.25	0.65	มาก
5. ครูมีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายร่วมกับวิธีการสอน	4.11	0.75	มาก
6. ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน	3.96	0.71	มาก
7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล	4.17	0.69	มาก
8. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ	3.98	0.77	มาก
โดยรวม	4.14	0.55	มาก

จากตาราง 13 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ครูมีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33) และรองลงมาคือ ข้อ 4. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 6. ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการพัฒนา

ด้านการพัฒนา	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ถึงความ ต้องการและปัญหา	4.16	0.60	มาก
2. พัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพ	4.14	0.62	มาก
3. พัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยีในการสอนให้ตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.21	0.60	มาก
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับพัฒนาตนเองในด้าน เทคโนโลยี	4.17	0.70	มาก
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการ พัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.20	0.62	มาก
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการ ใช้เทคโนโลยีผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง	4.15	0.64	มาก
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการ ใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ	4.31	0.70	มาก
โดยรวม	4.19	0.54	มาก

จากตาราง 14 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการพัฒนาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$)
เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับ
พัฒนาตนเองในด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.31$) และรองลงมา
คือข้อ 3. พัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยีในการสอนให้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อยู่ในระดับมาก
($\bar{X}= 4.21$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2. พัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
ให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.14$)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล	(n=306)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากเนื้อหา	4.13	0.69	มาก
2. ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากบทเรียน	4.13	0.70	มาก
3. ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอน	4.10	0.67	มาก
4. ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากวิธีการสอน	3.96	0.72	มาก
5. ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.08	0.71	มาก
6. ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน	4.11	0.72	มาก
โดยรวม	4.08	0.64	มาก

จากตาราง 15 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.08$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 6. มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.18$) และรองลงมาคือข้อ 1. มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากเนื้อหาและข้อ 2. มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากบทเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.13$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4. มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากวิธีการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.96$)

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ตาราง 16 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้				รวม (y)
	ด้านการเตรียมการสอน (y_1)	ด้านการจัดการเรียนการสอน (y_2)	ด้านการพัฒนา (y_3)	ด้านการประเมินผล (y_4)	
ด้านวิสัยทัศน์ (x_1)	0.491*	0.485*	0.561*	0.571*	0.583*
ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร (x_2)	0.394*	0.511*	0.575*	0.582*	0.575*
ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ (x_3)	0.518*	0.519*	0.617*	0.635*	0.633*
ด้านทักษะทางเทคโนโลยี (x_4)	0.567*	0.540*	0.570*	0.557*	0.616*
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (x_5)	0.520*	0.574*	0.666*	0.606*	0.656*
โดยภาพรวม (x)	0.547*	0.572*	0.653*	0.642*	0.668*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.668$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายได้พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($r = 0.656$)

ด้านวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r = 0.583$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการประเมินผล ($r = 0.571$)

ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r = 0.575$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการประเมินผล ($r = 0.582$)

ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r = 0.633$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการประเมินผล ($r = 0.635$)

ด้านการทักษะทางเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r = 0.616$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการพัฒนา ($r = 0.570$)

ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับกลาง ($r = 0.656$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการพัฒนา ($r = 0.666$)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จำนวน 306 คน ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จาก 182 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.: Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่

ด้านทักษะทางเทคโนโลยี ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยมีผลการศึกษารายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล ในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และเข้าใจเท่าทันบริบท การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและสื่อดิจิทัล

1.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ สร้างวัฒนธรรมในการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชน เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีเป็นปกติในองค์กร

1.3 ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้าง การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนา การสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านทักษะทางเทคโนโลยี พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัล ได้อย่างคล่องแคล่ว รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและ นวัตกรรมดิจิทัล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาครูและ บุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล

1.5 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการ ใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงาน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารท่ามกลางความ หลากหลายในองค์กร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล

2. ผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผล โดยมีผลการศึกษารายด้านดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมการสอน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีการออกแบบวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ครูเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูติดตั้งระบบซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีการนำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน

2.3 ด้านการพัฒนา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับพัฒนาตนเอง ในด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ รองลงมา ได้แก่ มีการพัฒนากระบวนการที่ใช้ในการสอน ให้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ จากการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากเนื้อหาและมีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากบทเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากวิธีการสอน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากความสัมพันธ์มากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

ด้านทักษะทางเทคโนโลยี ด้านด้านวิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนา และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน

3.3 ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนา และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน

3.4 ด้านทักษะทางเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการพัฒนา รองลงมา คือ ด้านการเตรียมการสอน และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.5 ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการพัฒนา รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมการสอน

อภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องนำมาใช้ในระบบงานของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะและความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เครื่องมือด้านดิจิทัลหรือแอปพลิเคชันขั้นพื้นฐานสำหรับการทำงานได้อย่างเหมาะสม

จนถึงการใช้งานขั้นซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณิศรณันท์ ชันทอง, 2564) ได้ศึกษาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม พบว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนได้เล็งเห็นความสำคัญในการเตรียมการสอน ที่ได้มีการวางแผนไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ มีการจัดระบบงานคอมพิวเตอร์ได้เหมาะสมกับการใช้จัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พันธุทร ทศระเปียบ, 2560) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัด นครศรีธรรมราชได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเป็นการนำเอาเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายที่เชื่อมต่อกันในการรับส่งข้อมูล หรือดาวเทียม หรือระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ฯลฯ จะช่วยให้ระบบการบริหารงาน และวิธีการ หรือความรู้ต่าง ๆ ที่รวบรวมได้นำไปสู่การปฏิบัติได้ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทำให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศักดิ์ชรินทร์ อาจหาญ, 2560) ได้ศึกษาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 ทุกด้านทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีความประหยัดคุ้มค่าในวงการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ (ไพรัช ธัชยพงษ์และพิเชษฐ์ คุรงค์เวโรจน์, 2555) ได้กล่าวถึงมิติที่สำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาไว้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษานั้นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการตอบสนองนโยบายการศึกษาที่เป็นการศึกษาเพื่อประชาชนทุกคน รวมถึงนักเรียนในชนบทให้โอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูลของโลกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและระบบ World Wide Web ในอินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถใช้เวลาที่มีอยู่ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนั้นสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ด้านทักษะทางเทคโนโลยี และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี มาใช้ในการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ (รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563) ที่ได้กล่าวว่าจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปของโลกในยุคดิจิทัล ภาวะผู้นำถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ยิ่งในปัจจุบันมีกระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้ผู้นำต้องมีการปรับตัว ปรับรูปแบบกระบวนการในการบริหารที่แตกต่างไปจากเดิมในหลาย ๆ มิติ และการบริหารในยุคดิจิทัลนั้น ผู้นำหรือบริหารจะต้องให้ความสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ดิจิทัลและมีภาวะการเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล โดยผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง และรู้จักการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลจะสามารถทำให้การดำเนินงานภายในองค์กรเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มขึ้นได้นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุภาวษ์ เขาวนเกษม, 2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการเรียนรู้นั้นมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และทักษะในศตวรรษ ที่ 21 ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน เชื่อมโยงกับ

การนำเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (คันสนีย์ พรหมพินิจ, (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังต่อไปนี้

1.1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่าในด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมในการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก สร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาสู่การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและก้าวเข้าสู่สถานศึกษายุคดิจิทัล

1.2. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ในด้านของการประเมินผล พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากเนื้อหา บทเรียน สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียนเพื่อนำมาสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและก้าวเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลหรือในศตวรรษที่ 21 ด้วย

1.3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำด้านดิจิทัล และครูผู้สอนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่สัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เช่น ประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติม ที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป

2.2. ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยารัตน์ อีระธนชัยกุล. (2563). *การจัดการการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2540). *ทักษะไอที*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จันทนา แสนสุข. (2559). *ภาวะผู้นำ Leadership* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- จันทราณี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. อุดรราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). *บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทวีพริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ชนันดา โชติแดง. (2550). *ภาวะผู้นำ ความผูกพันองค์กร และพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยงค์ เพาพาน. (2559) ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติคุรุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21*. 301 – 312. สืบค้นจาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2554). *ทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ฐาปณีย์ ธรรมเมธา. (2564). *ขอช่วยเทคโนโลยีการศึกษา*. สืบค้นจาก <http://resourcesforeducationaltechnology.blogspot.com>
- ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี .

ณัฐรฎา พวงธรรม. (2553). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*

สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, สมุทรปราการ.

ณิศรานันท์ ชันทอง. (2564). *ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการ*

ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. (วิทยานิพนธ์

ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี

ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.*

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ. (2563). *การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การ*

พัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธร สุนทรายุทธ. (2551). *หลักการและทฤษฎีทางบริหารการศึกษา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์*

มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทินกร บัวชู และ ทิพาพร บัวชู. (2562). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา.*

วารสารครุศาสตร์สาร, 13(2), 285-294. สืบค้นจาก <http://www.banmoh.ac.th>

/IS/5914651891.pdf

นันทิยา มงคล. (2551). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน*

ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี.

บรรจง ภาสตา. (2545). *สภาพปัญหาและความต้องการเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา*

โรงเรียนพระปริยธรรมแผนกสามัญศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). เลย:

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

บุญชม ศรีสะอาดและ สุริทอง ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ*

: สุวีริยาสาส์น.

พศิน แดงจวง. (2554). *รูปแบบการพัฒนาระบบบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ดวงกลม*

พับลิชชิง.

ไพฑูรย์ สีนารัตน์ และ นักรบ หมั่นแสน. (2561). *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา . กรุงเทพฯ:*

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ภาวิน ชินะโชติ. (2563). “ภาวะผู้นำและการสื่อสารในองค์กร” ใน *เอกสารชุดวิชาภาวะผู้นำและ*

พฤติกรรมองค์กร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภารดี อนันต์นาวิ. (2552). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).*

ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

วาสนา พลชาย. (2563). *ภาวะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการ
ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุพนิต). สืบค้นจาก https://drive.google.com/file/d/1kiN1JRWsW0mk3_bduDWUWTXi6ypK1-B6/view

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนวัตกรรมการร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ:

ทิพย์วิสุทธิ.

วิโรจน์ สารรัตนะและคณะ. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์*

มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(1), 261-271. สืบค้นจาก https://so06.tcithaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/115599/89236

ศิริชัย มาประเสริฐ. (2551). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ
พนักงาน กรณศึกษา บริษัท กฤตพรพรรณ จำกัด. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ชลบุรี.*

ศิลป์ชัย อ่องตระกูล. (2552). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษ
แบบเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.*

ศิรินทร์ทิพย์ ชาลีวรรณ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารด้านการส่งเสริมการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้เรียนของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*

ศิริพงษ์ เสาภายน. (2555). *หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.*

(พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: บุ๊ค พอยท์.

ศรสวรรค์ เพชรมี 2558, *ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.*

สมิทธิ โพธิ์เจริญ. (2553). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบริการสื่อการศึกษาสำนักเทคโนโลยี
การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง*

สรวิชัย ศรีทอง. (2563). *คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพ
การศึกษาการท่าอากาศยาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1.*

- (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต). สืบค้นจาก https://drive.google.com/file/d/1_xGdgRZtisAdTdD4nXGAyh3xr3XAoU_z/view
- สายสุตา ปันตระกูล, กาญจนา เผือกคง, ปริศนา มัชฌิมา. (2555). *การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการเรียนการสอนระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- สุกัญญา แซ่มช้อย. (2558). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนใน ศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(4), 216-224. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/43757/36198
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุชนา โกมลวานิช และ คณะ. (2562). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21* (น. 636-643). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ไทย. สืบค้นจาก <https://app.gs.kku.ac.th/images/img/support/grc2020/pdfabstracts/HMO16.pdf>
- สรวิชัย ศรีทอง. (2563). *คุณลักษณะภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มคุณภาพ การศึกษาการท่าอากาศยาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต). สืบค้นจาก https://drive.google.com/file/d/1_xGdgRZtisAdTdD4nXGAyh3xr3XAoU_z/view
- สมเกียรติ เอี่ยมกลิ่น . (2548). *การศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*
- สมคิด มawang. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตาม ความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สมปอง ชาสิ่งแก้ว. (2560). *ประสิทธิผลการพัฒนานิสิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ขอนแก่น. มหาจุฬาขอนแก่น,ขอนแก่น.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2557). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา,กรุงเทพมหานคร.*
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2562). *ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากร ภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล.* สืบค้นจาก <https://www.ocsc.go.th/sites>

/default/files/attachment/circular/w6-2561-attachment_0.pdf

อนุศักดิ์ ฉืนไพศาล. (2563). *องค์การและการจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

อารีย์ น้ำใจดี และพิชญภา ยืนยาว. (2562). ผู้นำกับการบริหารการศึกษายุคดิจิทัล.

งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 (น. 1646). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ไทย.

สืบค้นจากhttp://pws.npru.ac.th/pitchayapa/system/20190806055444_013f069c4593593f29fe119269d2aebd.pdf

อาคม วัชโรสง (2547). *หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา*. สงขลา: ภารกิจการผลิตเอกสาร
และตำรา

เอกรินทร์ สีมหาศาล.(2546). *การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ :
บุ๊คส์ พอยท์.

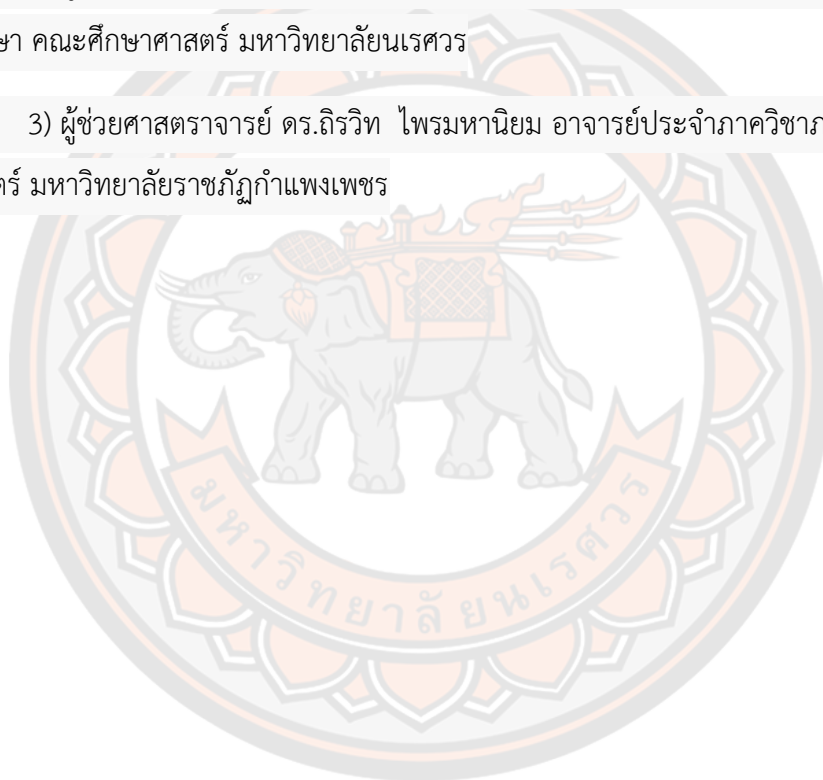
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า (แบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2)

1) ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทรศิลา ข้าราชการเกษียณ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ถิรวิทย์ ไพรมหานิยม อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง ผลการตอบ
ทุกฉบับผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เขต 2

ขอขอบพระคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาววรรณ อินทร์ชู

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษา

☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ 1 – 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตาม
ความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับคะแนน

5 หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ	<u>มากที่สุด</u>
4 หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ	<u>มาก</u>
3 หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ	<u>ปานกลาง</u>
2 หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ	<u>น้อย</u>
1 หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ	<u>น้อยที่สุด</u>

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำดิจิทัล				
		5	4	3	2	1
ด้านวิสัยทัศน์						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้วางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและสื่อดิจิทัล					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และเข้าใจเท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน					
ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร						
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีเป็นปกติในสถานศึกษา					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้นวัตกรรมดิจิทัลเป็นปกติในสถานศึกษา					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลภายในสถานศึกษา					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล					
ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ						
11	ผู้บริหารสถานศึกษาความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน					

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำดิจิทัล				
		5	4	3	2	1
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมดิจิทัลในการเรียนรู้					
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาการสร้างสรรค์สื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน					
16	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ด้านทักษะทางเทคโนโลยี						
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรู้ความสามารถพื้นฐานในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร					
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้					
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี						
23	ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารท่ามกลางความหลากหลายในองค์กร					
25	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงาน					

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำดิจิทัล				
		5	4	3	2	1
26	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและ แรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในการจัดการ เรียนรู้					
27	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และให้ คำปรึกษากับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาแหล่งแหล่ง เรียนรู้ดิจิทัลเพื่อสร้างเป็นฐานการศึกษาให้มีการพัฒนา อย่างยั่งยืน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

คำชี้แจง

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงตาม
ความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	ระดับการใช้เทคโนโลยี				
		5	4	3	2	1
ด้านการเตรียมการสอน						
1	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบวิธีการสอนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน					
2	ครูใช้เทคโนโลยีในการออกแบบวิธีการในการจัดการเรียนการสอน					
3	ครูมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน					
4	มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน					
5	ครูมีการติดตั้งระบบสัญญาณเครือข่ายการเชื่อมต่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
6	ครูเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา					

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	ระดับการใช้เทคโนโลยี				
		5	4	3	2	1
	บทเรียนที่สอน					
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
7	นำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้					
8	ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน					
9	จัดกิจกรรมสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์					
10	ใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย					
11	ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายร่วมกับวิธีการสอน					
12	ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน					
13	ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล					
14	ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ					
ด้านการพัฒนา						
15	ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ถึงความต้องการและปัญหา					
16	ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ					
17	ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการที่ใช้ในการสอนให้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
18	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี					
19	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้					

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	ระดับการใช้เทคโนโลยี				
		5	4	3	2	1
20	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง					
21	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ					
ด้านการประเมินผล						
22	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากเนื้อหา					
23	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากบทเรียน					
24	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอน					
25	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากวิธีการสอน					
26	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน					
27	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน					

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาววรรณ อินทร์ชู

Tel. 083-8420274

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (IOC)

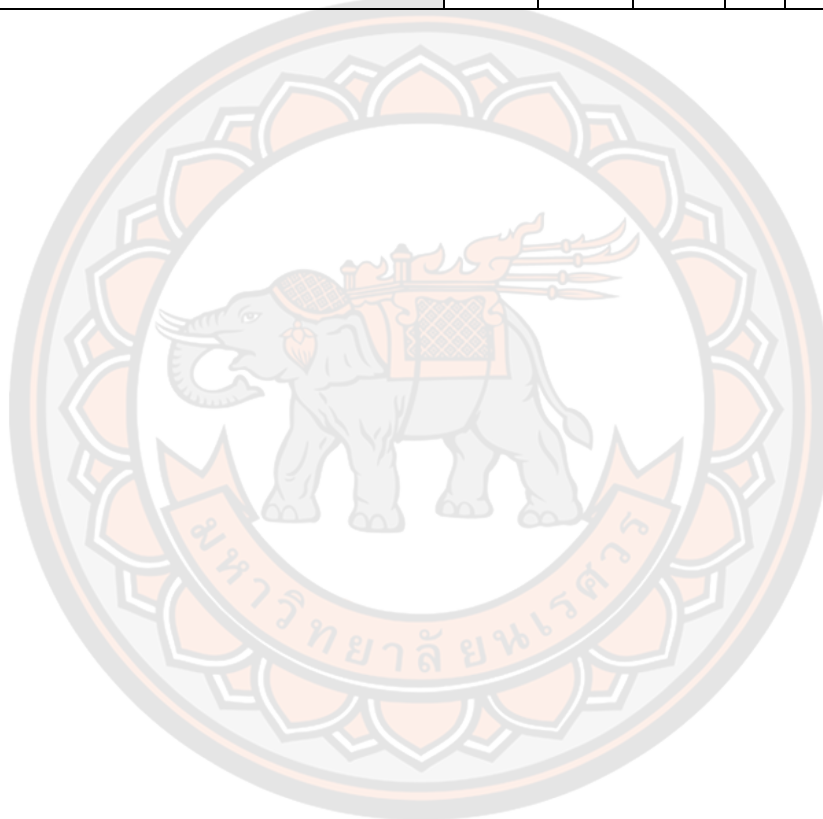
ในประเด็นภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านวิสัยทัศน์							
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้วางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและสื่อดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และเข้าใจเท่าทันบริบทการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร							
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีเป็นปกติในสถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างสรรค์	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	พลวัตในการใช้นวัตกรรมดิจิทัลเป็นปกติในสถานศึกษา						
9	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชนเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ							
11	ผู้บริหารสถานศึกษาความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมดิจิทัลในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาการสร้างสื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านทักษะทางเทคโนโลยี							
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยียุคดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	ผู้บริหารสถานศึกษาทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรู้ความสามารถพื้นฐานในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลได้	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี							
23	ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในหน้าที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารท่ามกลางความหลากหลายในองค์กร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างพลังเชิงบวกและแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
28	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาแหล่งแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อสร้างเป็นฐานการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านการเตรียมการสอน							
1	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบวิธีการสอนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ครูใช้เทคโนโลยีในการออกแบบวิธีการในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ครูมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ซอฟต์แวร์ให้พร้อมในการใช้จัดการเรียนการสอน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	ครูมีการติดตั้งระบบสัญญาณเครือข่ายการเชื่อมต่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	ครูเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนที่สอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการจัดการเรียนการสอน							
7	นำเอาวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ใช้เครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	จัดกิจกรรมสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	ใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการศึกษาที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายร่วมกับวิธีการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีเพื่อนำเสนอผลงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล						
14	ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนา							
15	ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ถึงความต้องการและปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
17	ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการที่ใช้ในการสอนให้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
18	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยี	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
20	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
21	ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับพัฒนาตนเองในด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านการประเมินผล							
22	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	ในการจัดการเรียนรู้จากบทเรียน						
24	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากสื่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากวิธีการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	ประเมินผลของการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ผลการหาความเชื่อมั่น (Reliability)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.988	56

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๒๓

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๒๑

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัตตา

ด้วย นางสาววรรณ อินทร์ชู รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๖๖๖ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำจิตของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ดร.คณิดา นรัตรรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววรรณ อินทร์ชู รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๖๖๖ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิดา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวิทย์ ไพรมหานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาววรรณ อินทร์ชู รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๖๖๖ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิดา นัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว.๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาววรรณ อินทร์ชู รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๖๖๖ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำจิตัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
การค้นคว้าอิสระ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
อิสระซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิดา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร